Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза".

Рік XVI. Ню Иорк, Четвер, 17-го Вересня 1908. Число 38 | Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, September 17, 1908. No. 38

Наш боляк.

(Конець.)

В нинїшних часах істнують на сьвітї ріжні товариства, які нїбито кладуть собі за цїль поступ, рівність, волю, братерство, і взагалї моральне моральне і матеріяльне піддвигнене людства, а в практицї голосять свободу чоловіка від вязів религії, всаджують Бога з Його престола, ширять „царство розуму" між людьми, або входять в заговор на теперішнїй суспільний лад і старають ся вивернути його до гори ногами за одним замахом і незаконними способами. Такі товариства е тайні і явні після сего, чи свою роботу вони роблять скрито, чи явно, публично. До перших належать прим. товариства вільно-мулярів, або масонів, як їх звичайно називають; до других такі товариства як анархістичні або нїгілїстичні.

Католицька церков все розкривала остаточні заміри таких товариств і осуджувала їх як „товариства нечестні" (societates inhonestae), збороняючи вірним до таких товариств належати. Говорачи ж спеціфічно (докладнїйше), церков накладае на такі товариства тяжку кару, а саме, екскомуніку, в яку попадае кождий член вже самим фактом приналежности до таких товариств без оречення церковних властей [1]) і знате якої задержуе собі сам Папа римський. І до таких заборонених церквою товариств — підношу се з натиском — належать не лише сї, які вимінюють церковні закони поіменно, але загалом всї такі товариства, „**які виступають явно або скрито проти церкви або проти законних властей.**" [2]) І треба менї ще додати, що не з'явности або скритости якогось товариства треба судити про те, чи воно дозволене, а лише і едино з дїйсної цїли, до якої дане товариство стремить. Що більше, церковні закони чи радше окружні письма (енциклїки) римських Пап подають загальні правила, якими мають руководити ся церковні настоятелї в оцїнюваню під зглядом моральним чи релїгійним якихось товариств, і сам навіть епископ може заборонити під загрозою церковних кар якесь товариство у своїй провінції, коли видить, що цїль його і робота виходить на шкоду церкви.

Розказавши оттак в кількох словах про се, за-що і які товариства обкладае церков своею клятвою, слїд би менї тепер спитатись, чи „Соединеніе Греко-Кафт. Русскихъ Братствъ" в Америцї мае сї прикмети (крітерії), якіб кваліфікували його між такі товариства. Говорю: так і безусловно так! Правда, не можнаб Соединеніе прямо назвати прим. товариством масонським, бо воно не зовсїм ще „полюбило більше темряву, як сьвітло", воно не тайне і не мае ще масонських ритуалів (обрядів) анї масонських степенїв і чинів. Так само не можна б назвати Соединеніе товариством анархістичним або нїгілїстичним, бо ж воно не ширить переворотних під зглядом суспільним ідей анї не фабрикуе бомб чи петард. Но те все нїчого не значить. Католицька церков, як вгорі сказано, осуджуе і заборонюе всякі товариства без взгляду, якби вони там і звались, котрі лише явно або скрито виповіли війну церкві, котрі церков побивають, хоч в засадї мають вони навіть иньшу цїль на метї (etsi alium finem intendere profiteantur [3]). Ріжні е товариства людий (розумій: які можуть підпасти під церковні кари) — говорить Папа Лев XIII. — котрі, хоч і ріжнять ся назвою... формою і початком, та проте лучать ся з собою певною спільностію цїли і подібностію своїх провідних думок і сходять ся в дїйсности (in re) з товариством масонів, яке е для них немов якимось осередком" [4]). Сї слова великого Папи дадуть ся живцем пристосувати до Соединенія під теперішню хвилю, бо згадана орґанізація чи радше еї проводирі роблять тепер таку самісеньку роботу, що й ріжні орґанізації масонські чи які-там, особливо-ж в Европі. І дарма заслонюватись тим, що, мовляв, статут кладе Соединенію за цїль підпомагати вдови і сироти, підносити морально і матеріяльно наш народ в Америцї і т. д. Хоч і е така цїль Соединенія, то вона тепер анї не едина анї не найважнїйша; „первая і большая" цїль Соединенія днесь е нищити, тараном валити в гр.-кат. епископа, а de facto в гр.-кат. церков. Тай не можна в жаден спосіб говорити, що поборювати гр. катол. епископа не значить те саме, що саму гр.-кат. церков. Нї, се одно і те саме. Бо й придивім ся трошки близше сїй тактицї, якою послугують ся днесь ріжні вороги церкви в борбі з нею.

Яких одже способів уживають такі заборонені церквою товариства чи взагалї вороги церкви в ширеню своеї протирелїгійної роботи? Чи ударяють вони все просто, так сказати-б, приступом на самого Бога, на церков або на правди віри? Певно, вони й так роблять; но звичайно вони стремлять до своеї цїли иньшими і то не прямими дорогами. Імэнно, вони йдуть походом і бють всею силою на слуг церковних, на Папу, епископів, сьвященників, бо вони знають дуже добре, що коли з'огидать і цїлком підкопають повагу церковних представників у народа, тодї сей народ відвернеть ся від своїх духовних проводирів, а тим самим і від церкви. Як на війнї жовніри мають наказ убивати поперед всего офіцирів, комендантів, бо без провідників саме військо буде товпою без дисціплїни і порядку, з якою можна собі вже дати лекше і скорше раду, так само і вороги церкви ударяють передовсїм у церковних, так сказати б, комендантів, бо коли їх убють морально в очах пастви, тодї попаде вона легко в їх сїти або розлетить ся. „Поражу пастиря — сказав Христос [1]) а розійдуть ся вівцї стада".

Що воно дїйсно так е, я наведу два приміри з нинїшних таки часів. Як звісно, у Франції поухвалювано для церкви драконські закони. Позамикали там і покасували церкви, порозгоняли монастирі, відобрали клерови пенсію, постригли питомців духовного стану в рекрути, одним словом, уряд обійшов ся з церквою справдї „по радикальному". Но чи французький уряд взяв ся переводити таку „реформу" в церкві оттак нї сїло нї пало? Нї! Жидівсько масонські товариства „Grand Oried" (великий Схід) і „Supreme Conseil" (найвисша Рада) приготовляли почву для такої роботи уряду цїлими роками. Як? — Пресою, ґазетами. І писали немов на розказ команди тисячі брукових ґазет несотворені річи на епископів і сьвященників і розкидали їх між народ і підкопували в нїм тим способом пошану і привязане до духовеньства і до церкве; доходило навіть до сего, що сьвященик не міг в клерикальнім уборі явитись, особливо під вечер на улицях Парижа, бо із за углів міські драбуги і урвиші галюкали за ним „A bas la calotte" (Долой колпак) [2]) або „A bas l'eglise" (Долой церков); навіть в публичних виходках смарували на сьвященників всякі масні пашквілї.. Я мав як раз тодї щасте, чи нещасте бути в Парижи, і що говорю, говорю з практики. І такою роботою дїпняли часописи свого, бо вони забаламутили і знаркотизували народні маси так, що сей французький народ з природи палкий і поривистий приглядав ся опісля майже зовсїм байдуже, як уряд рабував церкви і дїлив добич між своїх приверженців... Се один примір.

А другий примір такий. В минулім роцї задумали італїйські масони вигнати конечно науку релїгії із шкіл і „упорядкувати" взагалї церков в Італїї так само, як і в Франції. І розпочинали вони свою роботу зовсїм на той самий лад, що й французькі масони. Іменно, „вишпирали" вони, що черниця в Мілянї, іменем Джусепінна Фумаґаллї, провадила дївочу школу, в якій два оо. Дон Ріва і Дон Льонґо мали управляти найогиднїйшу розпусту. І вдарили в бубни і заграли в ерихонські сурми італїйські часописи від одного до другого кінця півострова: „Долой з сьвященсьтвом", „Долой з Ватиканом"... Якийсь дивний „припадок" хотів, що нараз в тім самім часї відкрили арґусові очи масонів, що й і в хлопячій школї оо. Салезіянів в Туринї допускають ся самі вчителї рафінованого бестіяльства на своїх учениках, що держать о півночи „чорні служби божі" і вимацали навіть якогось 14-лїтного хлопчину Бессо, який мав списати у своїх шкільних зошитах як те все відбувалось. І знова підняв ся по цїлій Італїї пекольний крик проти духовенства і церкви і знов залунало і загудїло як в улїю ос і шершенів... А великий майстер італїйської масонерії нїквй Етторе Ферраро слав циркулярі до всїх масонських льож та взивав до рішучости і витревалости в борбі, бо аж тепер прийде конець церкві в Італїї...Но сї „справки" духовних осіб прийшли в кінцї перед кримінальний суд і хоч як строго пореводжено слїдство, показало ся, що Джусепіна Фумаґаллї не була взагалї черницею, а звичайною собі ошуканицею, що кардинал Міляну звертав ся до полїції, щоб заказала їй носити чернечу одїж, що згадані в горі оо. не могли допускати ся лайдаств, бо вони нїчого не знали анї про Фумаґаллю, анї про її школу. А так само скінчив ся і другий „case", бо рівнож показалось, що всї ґазетарські писанини на оо. Солезіян були найнайнїкчемнїйшими видумками, брехнями здовж і поперек, бо вони вели школу у себе як найбільше взірцево.

...Ось такими способами послугують ся днесь всякі „врата адова" в борбі з Христовою церквою!

І на що ж я, шановний читачу, розказав тут трошки обширнїйше про сї діявольські способи, яких уживають ворота пекольні себ то всякі тайні і явні товариства ворожі церкви у війнї з нею? А, на нїщо иньше, а лиш на се, щоб ти міг сам розсудити і відповісти собі на те питане: чи не таких самісеньких средств в боротьбі проти гр. кат. епископа, а тим самим і гр. кат. церкви уживають господинове верховоди Соединенія Гр. Кафт. Русскихъ Братствъ в Америцї, що й тамті товариства, про котрі була мова? І чого то сї панове не виробляють з тим епископом, як вони його копають, як чорнять, як місять з болотом, як вони увихають ся між праведним людом або розсипують між нею мов сї великі майстри масонерії ріжні циркулярі, завзиваючи його до бунту проти свого законного церковного зверхника, як скликують чи скликували вони свої збіговища на чорну раду над епископом, як визулись вони в сїй борбі проти нашого Архипастиря із всяких найосновнїйших навіть засад моралї, як роблять вони свою роботу підло, явно, тайно і підпольно, а з якою подиву гідною систематичностію і з рафінованою хитростію... Ти, шановний читачу, се знаеш і я не потребую мабуть про се ширше тут тобі розказувати. Скажу лише, що якби взяти до рук часописи найлютїйших ворогів церкви, таких, які поставили, так сказатиб, своею професією — викорінити Христову церков з лиця землї то можнаб переконатись, що дуже часто сї часописи не моглиб видержати конкуренції із „Ам. Русскимъ Вѣстникомъ", так як нема в них так безстидного плюгавленя, такої безпощадности і заїлости, яка находить ся нераз на стовпцях орґану Соединенія.

І чи може Соединеніе зватись орґанізацією гр. кат.? Скажи, любий брате, чи тодї, як хто возьме щось другому злодїйським способом, е сей „хто" чесним чоловіком, а не злодїем? Як Соединеніе Греко-Кафт. Русскихъ Братствъ воює проти епископа на спосіб масонів і взагалї таких товариств, на які церков наложила клятву, чи може воно бути гр. католицьким, а не того самого рода, як і сї товариства, від котрих воно переняло спосіб борби? Чи не стоїть воно на тім самім ґрунтї, що тамті товариства? Так, ей Богу, що так! Коли Соединеніе вивішуе собі тепер sign, фірму гр. кат., то се хиба чиста узурпація (неправне привласнене) і профанація (збезчещене) сего імени, бо на дїлї воно від року вже гр. католицьким не е. Прищіплювати Соединенію назву „гр. католицьке", значить тільки, що приклеювати непричком на фляху етикету прим. правдивого токайського вина, коли тимчасом в сїй фляшцї находить ся отруя.

Колиб так рішаючі духовні сфери кат. церкви уміли язичіе Ам. Русского Вѣстника і читали його реґулярно, так певно не повірилиб, що се орґан гр.-кат. братств, але що се орґан таких товариств, які кат. церков вважала вже здавна за потрібне обложити тяжкими церковними карами. Можливо, що проводирі славної колись гр. кат. орґанізації Соединенія не розуміють, як слїд сего, що вони роблять, бо вони зовсїм засліплені — а звісно, що сліпа ненависть так само, як сліпа, шалена любов, не числить ся нї з льоґікою нї з консеквенціями (наслїдками), — та проте тим більший жаль і милосерде треба мати над сим добрим, бідним народом руським, який в нїчім неповинний, а який вони тагнуть стрімголов в пропасть.

Гей, панове верховоди теперішнього Соединенія, схаменїть ся вже раз і будьте люде тай перестаньте цькувати на свого епископа, бож се від Бога гріх, а від добрих людий сором; викиньте з себе фарисейську надутість, бо Господь Бог мае силу присмирити тих, що ведуть ся гордовито [1]); не плюйте Бога ради і не занечищуйте сеї криницї, з якої й ви самі пете воду; не будьте подібні до сих раків, про яких говорить наша народна пословиця, що пожалкував ся Бог над ними тай дав їм ззаду очи. Час вже і скрайнїй час відложити — скажу за сьв. Павлом — дїла темрявк, а облечи ся в зброю сьвітла [2])... Коли ж ви не опамятаетесь і не навернете з блудної дороги, тодї мусить прийти одна із двох можливостей: або викопаете під Соединеніе могилу і заспівають йому вічная память, або туманений вами народ розплющить очи, встане із леґарґу і сам приверне своїй орґанізації її давню славу, а з вами порахуеть ся так, як пристало.

Отсе вважав я за відповідне сказати про теперішне Соединеніе, про сей справдїшний боляк на тїлї гр.-кат. церкви і руського народа в Америцї. Далека від мене роль ментора, анї не хочу я згуби сеї орґанізації, анї не осуджую я загалу членів Соединенія, бо-ж вони зовсїм безвинні. Се, що я сказав, сказав лише з надмірного болю, яким переповнене мое серце...

Dixi et salvavi animam meam.

о. П. Понятишин.

Н144

---

1) Се називаеть ся в церковнім праві excommunicatio latae sententiae. — Прим. автора.

2) Диви H. Noldin, S. J. De praeceptis Dei et ecclesiae, стор. 800.

3) H. Noldin, S. J. там-же.

4) Енцекліка Humanum genus з 20 квітня, 1884 р.

---

1) Марко 14, 27.

2) Значить тільки, що „долой сьвященник" — Прим. авт.

---

1) Дан. 4. 3—4. 2) Кор. 12, 13.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЛЕВ ТОЛСТОЙ.

„Не можу мовчати!“

(На днях оповістив „старець в Ясноі Поляни“ отсей страшний акт обжалуваня кровавого царату в англійській пресі, висловлюючи заразом бажане, щоб в його 80 ті уродини появила ся та статя у всіх мовах. — Ред.)

„Сім засудів смерти: два в Петербурзі, один в Москві, два в Пензї а два в Ризі. Чотири страченя: два в Херзонї, одно в Вильнї, а одно в Одесї“. Се можна читати в кождій часописи що дня і то не тільки через один рік, нї: се ведеть ся цілими роками! І се діеть ся в Росиї, в тій самій Росиї, де до недавна вважали кождого злочинця гідним пожалуваня, де ще до недавна закон не признавав кари смерти! Пригадаю собі, як я гордів, коли говорив про се з горожанами західної Европи; але тепер маемо вже другий, ба навіть третий рік траченя і трачени і тільки траченя без кінця.

Беру нинїшну часопись до рук.

Нинї, 9-го мая знов щось страшного. Часопись подае отсих кілька слів: „Нинї повішено в Херзонї на Стрейбицькім поли двайцять мужиків за кару рабункового нападу на майно одного дідича в елисаветградськім повіті“. Відтак часописі спростували отсе донесене о стільки, що повішено не двайцять але дванайцять мужиків. Ізза сеї помилки радію і то не лише тому, що повішено о 8 людий менше, як спершу донесено, але також тому, що ся страшна подія спонукуе мене висловити почуване, яке мене томить вже здавна. Колиж я з теї причини заступаю слово двайцять через дванайцять, та все проче остае без зміни, бо те, що я говорю, відносить ся не тільки до тих дванайцятьох, яких повішено, але також до многих тисячів тих, яких від того часу здавлено й поубивано.

Тих дванайцять людий, котрих працею ми жиемо, котрих ми здеморалїзували та всіми можливими способами далї деморалїзуемо — горівкою та страшною брехнею віри, в котру самі не віримо та котру ми про те їм силою накидуемо, — тих дванайцять людий повішено на петлях людьми, котрих вони живили, одягали і удержували, тих, котрі їх зіпсували й далї псують. Дванайцять мужів, батьків і синів, на котрих доброті, пильности й простоті спочивае житє цілої Росиї, схоплено, увязнено, вкинено в кайдани. Потім звязали їм руки взад, аби не могли хопити за петлї, котрими мали бути повішені, та повели їх до шибеницї. Кількадесять хлопів, подібних до тих, що мали бути повішені, але узброених, у чистих жовнярських уніформах та в добрих чоботах на ногах і з стрільбами в руках, супровожае засуджених людий. Поруч них іде довговолоса людина в епитрахилем й фелоном з материї, тканої золотом і сріблом, та з хрестом у руках. Процесия станула. Провідник усеї церемониї щось каже, секретар відчитуе грамоту, та коли він скінчив, довговолоса людина, звернувши ся до тих, котрих иньші люди мають повісити, говорить щось про Бога й Христа. Як тільки покінчив, кат (а катів е там більше, бо один чоловік не здужав би доконати таке скомплїковане діло) розпускае трохи мила та намиливши трохи петлї, щоб вони лїпше держали, хапае повязаних людий, одягае на них смертну сорочку, вводить їх на шафот та накладае добре намилені петлї на їхні шиї.

І ось ті люди один за другим, ті живі люди стручені з стільчиків, усунених з під їх ніг, силою тягару власного тіла відразу затягають на своїх шиях петлї і в муках задавлюють ся. Ті люди, живі ще перед хвилиною, перемінюють ся в мертві тіла, повислі на шиях, які спершу поволи колишуть ся а відтак зістають без руху.

Все те приладили й обдумали старанно для своїх братів — люди і то люди висшого стану, люди учені, просьвічені.

Придумали, що такі річи треба робити в таемници, досьвіта, так, щоб ніхто не бачив; треба поділити ся одвічальностию, щоб кождий з учасників екзекуциї міг думати й говорити: не я винен сему; треба вишукувати найбільш здеправованих та найбільше нещасних людий і, силуючи їх до виконуваня пляну, який ми придумали і заапробували, удавати, що ми погорджуемо тими людьми, котрі того підняли ся. Придумано навіть таку субтельність, що на смерть засуджують военні суди, а при виконуваню засуду е присутні з обовязку не судиї военні але цивільні. Виконавцями е нещасні, здеправовані люди, котрими всі погорджують та котрим не остае нічого иньшого, як добре намилити петлї, щоб певнїйше затягали шиї і порядно запити ся трутиною, продаваною тими вченими висшими людьми, щоб швидше забути про свою душу, про свою людську гідність.

Лікар обходить трупи, оглядае й рапортуе властям, що все в порядку: 12 людий абсолютно не жие. І власти відходять до своїх звичайних занять з глубоким переконанем сумлінно сповненого, хоч тяжкого але конечного обовязку. Застилих трупів здоймають і ховають.

Таж се щось страшного!

І робить ся воно не раз і не лише з тими 12 нещасними, обманеними людьми з найлїпшої верстви російського народу, але робить ся так все, цілими роками з сотками й тисячами так само обманутих людий через тих самих — иньших людий, які допускають ся над ними так страшних річий.

І діеть ся не тільки те, але під тим самим видом, з тою самою холодною лютістю поповнюеть ся ріжні насиля й катованя по тюрмах, кріпостях і каторгах.

І се е страшне, але далеко страшнїйшим е факт, що діеть ся воно не в наслідок якогось унесеня, почуваня, що заглушуе розум, як воно бувае підчас бійки, війни а навіть грабежі, але проти вимогів розуму, вирахованя, що заглушуе почуване. З того взгляду е се так страшні річи.

Страшні вони ще й через те, що нічо лїпше не виказуе злощасного впливу, який мае на людські душі власть одних над другими, як ті всї річи, яких допускають ся люди, починаючи від судиї а кінчаючи на властях, що не хотять того робити.

Се обурююче, коли один чоловік може відобрати другому його працю, гроші, корову, коня а навіть сина або дочку, але ще більш обурюючим е те, як один чоловік може відобрати другому душу, як може приневолити його зробити те, що руйнуе його духове „я“, лишае його духового добра. А того саме допускають ся ті люди, що уладжують ті всї екзикуциї і супокійно, для добра людскости, приневолюють тих людий починаючи з судиї а кінчаючи на катї, грішми, погрозами, обманством до робленя таких річий, які певно лишають їх дійсного добра. О так, се страшне!

І коли се діеть ся цілими роками в цілій Росиї, то головні виновники тих учинків — ті, на котрих приказ усе те діеть ся, та ті, що моглиб до того не допустити, — е про се переконані, що такі вчинки е корисні, а навіть абсолютно необхідні. Вони або займають ся винаходженем нових методів та проголошуванем бесід про те, як можна би Фінляндців спинити від того, щоб жили, як їм завгодно, та присилувати їх, щоб жили після бажаня декотрих російських особистостий, або видають укази в тій цїли, щоб „відзнаки на рукавах і ковнїрах жовнярських шинель по гусарських полках були тої самої краски, що й шинелї, між тим коли кожухи тих, хто мае право їх носити, не повинні мати ніяких шнурків довкола вилогів кожухів“.

Се щось страшного!

* * *

Найстрашнїйше в цілій справі е те, що сї нелюдські муки і убійства попри безпосередне лихо для жертв і їхних родин ведуть з собою ще й велике зло для цілого народу, бо воно розширюе деморалїзацию між всіми клясами Росиї, як вогонь в сухій соломі. Отся деморалїзация зростае особливо швидко між простодушною робітничою верствою, но ті всї безправства в сотеро перевисшають те, що заподіяли злодії, рабівники й усї революціонери до купи, бо їх робить ся так, неначеб вони були чимось потрібним, добрим та необхідним. Їх не тільки виправдують всілякі институциї, які в поглядах народу е нероздільно звязані з понятем справедливости а навіть святости, як сенат, синод, дума, церков і цар, але навіть попирають їх.

Отся деморалїзация розповсюднюеть ся з поражаючою швидкістю.

Ще недавно годі було найти серед російського народу двох катів. Так недавно, бо у 80 тих рр. був тільки один кат на всю Росию. Тямлю, як Володимир Соловйов оповідав менї тодї з великою радостию, що в цілій Росиї не могли найти другого ката, і одного возили з місця на місце. Тепер воно стало инакше...

В Москві збанкротував крамар і запропонував свої услуги — і, одержуючи по 100 рублїв від повішеного, незабаром так поправив свої дїла, що через якийсь час не потребував вже користати з того побічного доходу і веде тепер дальше свою торговлю.

В Орлї показало ся в останних місяцах, як і всюди, потреба ката і ось зараз найшов ся чоловік, що згодив ся сповняти свій уряд, умовивши ся по 50 рублїв від чоловіка. Але коли добдовільний кат вже по зробленій умові, довідав ся, що в инших містах платять дорозше, то в часї виконуваня екзикуциї, накинувши на засудженого мішок, місто повести його на шафот, спинив ся та підійшовши до коменданта, сказав: „Най менї, Ваше Сіятельство, додасть четверту асиґнату, бо инакше не почну“. Йому додали і тодї він засуд виконав.

Иньшим разом треба було тратити пятьох. На день перед траченем надійшов якийсь незнакомий, що бажав поговорити в секретній справі. Управитель приняв його. Незнакомий сказав: „Вчера взяв хтось від вас 75 карбованців за одного. Нинї — як зачуваю — призначено на смерть пятьох. Прошу казати полишити менї їх всіх, а я візьму по 15 карбованців. Будьте спокійні! Зроблю все як слїд!

Не знаю, чи сю пропозицию принято, але знаю що еї зроблено.

Так впливае се на лихих, здеправованих людий. Але ті страшні річи не можуть остати без впливу також на більшість людий середної моралї.

Люди говорять і пишуть тепер про траченя, масакри і бомби так, як давно писали про погоду. Діти бавлять ся в вішане. Хлопці з ґімназий, прямо діти, вибирають ся на рабункові експедициї, готові вбивати, так самісько, як давно вибирали ся на польоване.

Вбивати великих земельних власників, щоб відтак заволодїти їхними посїлостями, видаеть ся тепер для богатьох людий найлїпшою розвязкою земельного питаня.

Через діяльність уряду, який дозволяв убивати, добачують в сім засіб до осягненя своеї цїли, вважають тепер нещасні люди, яких зіпсував уряд, всї злочини, рабунки, крадїжи, брехні, муки й морда річми найприроднїйшими — гідними людини!

Так сї річи страшні самі по собі, але моральне духове, невидне зло, яке вони витворюють, е без порівнаня ще страшнїйше!

(Конець буде.)

З яких причин повстала російсько-японська війна.

Перед пару днями подав один з тутешнїх „маґазинів“ в анґлійськім перекладі памятник Гр. Кеннана, якого друк в Росії заборонено. З уст Кеннана, сього найлїпшого знатока російських відносин, днесь довідуемо ся докладно про причини страшного проливу крови, про причини, які сотки тисячів цвитучого людського житя загнали в домовину, дальші сотки тисячів поробили на віки калїками — жебраками, видерли родинам батьків і синів, окрили Росію і Японію жалобою і трупами, які скупали в мори крови і слїз всхідну Европу і Япан.

Причиною війни зовсїм не був „хрест“ або оборона „братів Славян“, про що затуманеним верзуть аґенти царослава. Причиною було се, що цар замішав ся в акційну спекуляцію і вложив в ню пару міліонів рублїв. Ся спекуляція грозила упадком. Щоб сих пару міліонів рублїв вирятувати, цар довів до війни з Японом, жертвував добро і житє міліонів своїх підданих, завів найкрівавшу війну, про яку лиш історія знае розказати.

Справа була така: На граници Манджурії і Кореї простягають ся великанські, відвічні лїси. Уряд Кореї дав в роцї 1898 позволене одному російському купцеви з Владивостоку на вируб сих лїсів. Сей купець отсе одержане позволене відпродав нїкому російському „советнїкови“ іменем А. М. Безобразов, який стояв в близьких зносинах з кількома великими князями з царської родини! Безобразов всїлякими штучками довів, що сї зацїкавили ся сею справою. При їх помочи, Безобразов, який і сам може похвалити ся гнучким язиком, довів до сего, що рішив ся і цар вложити в сей бізнес пару міліонів рублїв. За сї гроші з'орґанізовано акцийне товариство, яке мало на цїли вирубоване і продажу лїсів на граници Кореї, над рікою Ялю. Також і цариця вдова вложила пару міліонів зі „своїх ощадностий“ в отсю шпекуляцію, розуміе ся, так як і цар, в надії, що бизнес піде знаменито та грошики так і попливуть у царські бездонні кармани.

Безобразов одним махом дірвав ся великанського впливу на царя, позаяк в тім випадку вони були компанїстами — бизнесменами. І власне під впливом Безобразова цар почав усїми способами і дорогами вести до війни з Японом. Міністри і дипльомати перестерігали царя; дарма! Жажда зиску та лакімство гроша як і обава, щоби не пропало сих кілька мізерних міліонів (мізерних, бо цар мае 800 міліонів рублїв приватного маетку, отже два чи три, вложені в сей бизнес були для нього дурницею) заглушили у ньому всї людські почуваня. Цар хотів лиш ще більше розбогатїти, а нові міліони мали йому дати власне лїси над рікою Ялю.

І він відкомендировуе цїлі полки війська до рубаня лїсів. Япан не міг згодити ся на се, щоб на граници Кореї, яка стояла під його впливом, громадили ся війська чужої держави, хоть би сї війська лиш до рубаня лїсів були призначені. Він запротестував рішучо против сьому. Також і розсуднїйші російські урядники звертали увагу цареви, що „Компанїя до рубаня лїсів над Ялю“, се звичайне купецьке предприемство, а нїяка військова акція. Усе даром. Вигляди на міліонові зиски та язик Безобразова взяли верх, а усї розсудні мусїли замовкнути, щоб не попасти в неласку у Безобразова і царя. Мимо тисячних протестів і перестерог, головний компанїст компанії перепер свое: війска, які по усмиреню боксерського руху в Хінах, Росія з'обовязала ся була випровадити з Манджурії, не лиш не стягнено, але противно, збільшено і посунено на ґраницю, над ріку Ялю, щоб там рубали лїси. Сему супротивив ся міністер. Сю опозицію міністра війни Безобразов зломив в сей спосіб, що він казав цареви заіменувати Алексїева віцекоролем „далекого всходу“ з неограниченою властию лишень з особистою відвічальностию перед царем. І Безобразов став ся всемогучим в Росії. Цар звязаний з ним бизнесом,

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

мусів так танцювати, в яку дутку сей заграв.

І прийшло се, що мусіло прийти. Япан уважав Корею як округ своїх впливів і інтересів. А тут на приказ Безобразова громадили ся що раз то більші маси російського війська. Війна показала ся неминучою. Вона вибухнула, а її перебіг, висліді і наслідки суть загально відомі.

Се є короткий зміст сего цікавого документу. З нього видко, що довели до кровавих мордів на Сході Азії зовсім не вагляди „високої" політики, ні добро російського народу ані держави, але найзвичайнїйші капіталістичні і то приватно-царські бизнеси. Трупи і кров російських салдатів впали не в обороні вітчини, але в обороні дурних двох царських міліонів рублів! Микола II. в війні виступав не як цар батюшка, але як звичайний кровопійця-капіталіст. Він скинув з себе своє „з ласки Бога", щоб виступити як звичайний спекулянт і як такий загнав міліони свого і япанського люду на кроваву, мордерчу війну. Се була найогиднїйша жажда золота, найбрутальнїйші фінансові спекуляції царя і його банди, що збогатили всесьвітну історію в одну з найкрвавших воєн. Хто до сих пор не знав, то з тих стрічок може научити ся, якою безличною підлотою руководив ся цар-батюшка, коли він народи „в імя вітчини", „цивілізації", „релігії" і як уже дальше ті шумні але пусті фрази можуть звучати, вів їх проти себе на братовбійчу борбу.

Цікавих, що хочуть про все, що тут коротко описано докладнійше довідати ся, відсилаємо до видавництва „McClure's Magazine" зошит за місяць вересень с. р.

ГЛАДИКОВІ ФАРМИ.

Я низше підписаний вичитав був в ґазеті „Поступ", що в Росії в ґубернії харківській продають землю дуже танйо і щоб наші Русини вибирались тамтуди на фарми. То само вичитав я і в ґазеті „Правда". Зацікавило то мене дуже і зібрала мене охота поїхати тамтуди, але я хотів бути певним, щобим потім не жалував того, щом зробив. Прото написавем до Гладика лист з запитанем, чи то акуратна правда, що він пише в ґазеті, і чи могу я там їхати з фамілією.

На то відписав мені Гладик, щоб я ся нич не бояв, лиш їхав з фамілією, бо там добре, продають десятину по 90 рублів і що до шифу вийде по нас чоловік, котрий відпровадить нас аж на фарми.

По такій відповіди я довго не чекав, спакував ся і поїхав до New York-у, до Гладика. Там вже застав я 4 фамілії руські і одну жену, Кирілянку Дорош, котрої муж вже перше поїхав там і мав робити в Петербургу. Та жена мала їхати до Петербурга, до мужа, але як ми приїхали до Гладика, то Гладик показав нам лист від того Дороша, в котрім він писав до жени, щоби она не їхала вже до Петербурга, але на ту фарму, до Харкова, бо він там буде на ню чекати. Той лист додав нам ще більшої охоти; тож радо їхали ми на ті фарми. Гладик обіцяв нам виробити всі пашпорти і для того казав ще переночувати. Перед спанем віддали ми Гладикови гроші до переховку, бо бояли ся, щоби їм в ночи де не щезли. На другий день дісталисьмо шифкарти і Гладикові пашпорти а також адресу до якогось Добрянського, котрий мав нами занятися від шифи аж до тої землі в Харкові. Коли малисьмо вже відїзджати, тогди ті люди, що лишили в Гладика гроші на ніч, хотіли взяти ті гроші, але Гладик сказав їм: Не беріть з собою гроші, зіставте їх в мене, бо вам в дорозі може що статися а як будете вже на місци, напишете, а я вам гроші зараз пришлю. І так лишили в Гладика оден около 500 дол., другий около 400 дол., оден 270 дол., а жена одна посмертне, яке дістала по своїм мужови.

А ще нам Гладик тото сказав, що половину грошей за ту землю треба буде зараз зложити а другу половину на виплату після угоди.

Подякували ми за ту вислугу, всіли на шиф тай поїхали. Як урядники шифові відбирали від нас папери, якісьмо мали, так зараз нам сказали, що пашпорти наші, які нам дав Гладик, ничневарта. Коли приїхалисьмо до порту Лібава, взяли нас всіх хлопів на поліцію, постарали з нас протоколи, хто ми є, де їдемо, чого хочемо і т. д. і як переконали ся, що ми їдемо на фарми, видали нам свої пашпорти і випровадили нас на колій до Харкова. Ми надали пакунки осібно а самі поїхали.

В Лібаві не вийшов по нас ніхто, не видїлисьмо того Добрянського, до якого нам подав адресу Гладик. По тяжких невигодах приїхалисьмо до Харкова, але ту також не чекав на нас ні Добрянський ні муж Кирілянки Дорош. Нам стало дуже смутно. Почекали ми троха, а коли видїлисьмо, що ніхто не опікує ся нами, оставилисьмо жени і діти на стації а самі пішлисьмо шукати за Гладиковими фармами. Звідувалисьмо ся у шандарів, ті не знали нич за те, але сказали, що певно будуть за то знати банки і дали нам адресу до них. Прийшлисьмо до одного з них і питаємо. — нич не знають за жадну землю на продаж, приходимо до другого земельного банку, нич не знають. Питають ся нас, звідки ми знаємо за ту землю, ми сказали, що від Гладика і показалисьмо „Поступ". Они зачали то читати, потім шукати і сказали наконець, що ту є земля на продаж одного барона, але він хоче продати цілий фільварок в купі, як зложимо 50.000 рублів за одну часть, то потім можемо годити ся за решту, або як зголосить ся 1000 фамілий, то тогди вийде одна десятина землі по 90 рублів. Тогди телеґрафовалисьмо до того Добрянського, до котрого адрес дав нам Гладик, чекалисьмо 3 дня за відповідею, не дісталисьмо жадної відомости, тогди післалисьмо другу телеграму, але таки жадної відомости не було. **Тогди надзиратель шандарів вислав за Добрянським** гончі листи, але не дізнавшись нич, подав за нас до ґазет. **Сам надзиратель шандарів сказав, що повнили з нами ошуство.**

Семен Олешневич написав тогди до Гладика пи..., щоб му вислав его гроші до Галичини.

За той цїлий час ми перебували в Харкові. За 2 тижні прийшли нам пакунки, але декотрі не мали вже за що викупити. Натерпівшись біди і поневірку, а особливо діти, Антоній Малиняк взяв з собою 2 жени на свій кошт і з фамілією поїхав до Австрії, а другі лишили ся ще покутовати. Потім начачальник стації і надзиратель шандарів взяли нас на офіс на дипі і стягнули з нас протокол, кілько грошей хто має, за чим приїхали, хто нас прислав і т. д. забрали від нас всї письма, якісьмо мали і пішли з нами до губернатора. Губернатор пообзирав се всьо а начальник і надзиратель просили для нас о безплатний тікет до Австрійської границї. Видали нам тікет і ми поїхали до Австрії всї, лиш лишила ся там Кирілянка Дорош чи може її не зголосить ся ей муж. На границі малисьмо клопіт, бо не хотіли нас російські шандари впустити без пашпорту, але на нашу просьбу якось помякли і впустили нас. Я приїхав до свого села, лишив жену, а сам приїхав назад до Америки.

Коли видїлисьмо на стації в Харкові, що нема Гладикових фарм, то декотрі телеґрафували до Галичини по гроші, з Галичини відтелеґрафували, що гроші вислані, але 2 дни по одобраню телеграми не дістали жадних грошей і були змушені їхати на кошт краю.

Такий ми рай знайшли на Гладикових фармах в Росії.

То всьо, що ту писано, найсьвятїйша правда, ані одного слова неправди, тож **перестерігаю всїх братів Русинів перед фармами в Росії, які захвалює „Поступ" і „Правда". То є остатне циганьство і ошуство.**

В Росії така біда і недостаток, що Австрія, то ще богацтво, а як не будеш ся варувати, то об крадуть тя до остатка.

Софрон Ватраль
California, Pa.

Тільки в доповненю нашої статї, поданої в попереднім числі. В повисшім зізнаню нема ні слова доданого, самі голі факти.

З усего виходить, що тут маємо до діла **з уплянованим, систематичним ошуством** Гладика. Він бере від темних людий гроші, а щоб їх вневнити в свою ретельність (?) навіть показує жені лист від чоловіка, який нібито має бути в Харкові Вона переконує ся однак особисто, що се брехня, із її чоловіка нема і слїду ані на „фармах", ані в Харкові. Оголошує в часописах листи, відсилає людий та дає рекомендації до якогось Добрянського, а тимчасом про такого чоловіка навіть російська місцева поліція не знає і розписує за ним стежні листи. Усе те веде ся з підлим злодійським вирахованем, щоб обшахровати темних людий, з яких лишень чотири родині обкрадає на висше 1500 дол.! Як мало ся діло з попередними, висланими ним на „фарми" нещасливцями, на разі бракують всякі інформації. Але коли виявило ся, як він поступив з одною „партією", то легко догадати ся, що так само було і з другими, та що число жертв ошусту є значно більше, як про се на разі мож довідати ся.

І таких людий як Гладик „Свѣтъ", орґан православних попів і Платона рекомендує і горячо підпирає та поручає Русинам!!!

Видко: яке їхало, таке здибало, варт один другого!

Ред.

Who will be next?

Дня 31-го Серпня с. р. заходом Нюбританських патріотів відбуло ся віче в цїли напятнования дотепершньої „господарки" кацапсько-Жатковичівських прихвостнів, в Нюбрітенській громаді, котрі то запоморочившись московською дурійкою, нетілько, що самі кирпили і кирпиять в усякий можливий спосіб, але головно своїм хуліґанським поведенєм довели молоденьку Нюбрітенську гр. кат. парохію до морального і матеріяльного упадку.

Самі збори, про котрі мова, точно о годині 8-ій вечер вітворив міс. парох, о. Р. Залїтач коротенькою молитвою „Царю Небесний". Потім виясиив присутним зі зрозумілем річи цїль і вагу скликаних зборів, заявляючи, що лишень нарід, котрий є нетільки фундатором, але й піддержником своїх сьвятинь, зі згодою висшої церковної власти має право завідувати церковним майном і не допустити, щоб які-небудь перевертні користаючи з його несьвідомости, сіяли гниль й деморалізацію, а що важнійше, над'уживали церкви до своїх провокаторських діл!...

Приступлено сейчас до вибору вічевої президії, до котрої одноголосно зістав покликаний звісний американський Русин „Союзовець" д. Іван Париляк, яко голова і п. Юрко Валеня його заступник.

Секретарські місця заняли: Михайло Зятик з New Britain, Conn. і М. Беля з Holyoke, Mass.

Добр. Париляк, яко сьвідомий і щирий патріот, в коротких але зрозумілих словах змалював присутним парохіянам стан й невідрадне положене місцевої церковці, котра побудована за гріш і кервавицю її вірних, через безнастанну кирню кількох збаламучених так угорських як і галицьких перевертнїв, хилить ся — на глум і сьміх чужинцам — до упадку, так, що днесь завтра грозить парохії лїцитація...

Порішено, щоб сейчас з'орґанізувати церковне брацтво, котреб зачартерувавшись згідно з правами стейту Коннектакот, яко нова церковна корпорація, обняло моральну і матеріяльну опіку над хилячою ся до упадку церквою.

На внесок д. Антона Романа, яке становище займе нове орґанізоване брацтво взглядом дотеперішнього церковного комітету, если воно стане православним, присутний на зборах парохіяльний „лоер" заявив, що розуміє ся само собою, що як Брацтво стане православним, то тоді має в протягу 14 день зажадати справоздання з парохіяльних книг, — в присутности усіх парохіан... А в разі, еслиб старий комітет на се не вгодись, має потягнути його до судової одвічальности.

Наступило вписуване і вибір брацького уряду, в котрого склад увійшли слідуючі:

о. Р. Залїтач яко голова, п. І. Париляк заступник, п. Михайло Зятик секретар, п. Антін Роман касієр, пп. Осип Ґерент, Іван Клим і Юрий Лесяк — контрольна комісія.

Брацтво має носити назву Сьв. Троиці, вписове від $5.00 до $25.00. Членом брацтва може бути кождий щирий Русин чи Русинка, кому лежить добро й честь свого народа на серцю.

По сім слідував ще вибір церковного нового комітету, до котрого вибрані слідуючі люди:

H145

о. Р. Залїтач голова, добр.: М. Струх заступник, А. Роман касієр, Ів. Лесяк його заступник, М. Зятик секретар, С. Селеман заступник секр., І. Париляк, Т. Савчишин, М. Кирилейза і Т. Сарнюк — тростіси; др. Ю. Кирилейза, Ів. Присташ, М. Цапик і Ів. Сенцо — колектори.

Дд. С. Ґонтаревский і Т. Піх, „старші братя", а дд. В. Ґонтаревский і М. Струх церковні „детективи", котрих обовязком буде уважати над порядком підчас Богослужень... (себ-то над „квиком" Нюбрітенських хрунів, котрі уже й дому Божого шанувати не знають!). Дякуючи присутним за так численну участь, як і вірцевий порядок підчас зборів молитвою „Достойно єсть", закінчили ущасливлені вічевики свої рішучі збори, і спокійно розійшли ся у своясі. Славно панове Нюбритенці!!!

Присутний судія.

Болючі крижі і члени

тратять біль і штивність після мільнорозового натертя

Д-ра Ріхтера Котвичним Пейн Експелером

Фамілїйне средство вживане по многих краях як лїк проти Руматизму, Сїятики, Болю в боці, Невралгії, Болю в горлі і грудях, Болю голови і зубів.

Продають по всїх аптиках по 25 і по 50 центів.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., New York.

Кругом землї в 40 днїв.

Як доносить часопись „Matin" власне анґлїйський полковник Burnley-Campbell скінчив подорож довкола землї в 40 днях. Не буде се безінтересне і нам загал обзнакомити з поодинокими стаціями сеї шаленої їзди. Він виїхав з Ліверпулю (Анґлія) і прибув до Квібеку (Канада) за 7 день. Дорогу з Квібек до Ванкувер (Канада, над Тихим океаном) перебув він в 3 і пів дня. Дорога з Ванкувер до Йокогами (Япан) тревала 12 днів. В один дни переїхав він Япан впоперек, то є з Йокогами до Тфурґа, а звідти потребував 2 ох днів, щоб дістати ся до Владивостоку (Азія, Сибір). З Владивостоку їхав до Москви 11 і пів днів. З Москви до Остенди перелетів зелізницею за 2 і пів а з відти в одним дни прибув назад до Анґлії.

Не далекий вже сей час, пише згадана часопись, коли то люди на подорож „довкола сьвіта" будуть потребувати еще „коротшого часу". Рахують, що за яких 10 літ обіде землю кругом за один місяць. Вже днесь такі пароходи як Мавретанія і Лювітанія, їдучи зі скоростю поспішного потягу потребують всего лиш 4 і пів дня на подорож з Европи до Америки. Коли еще викінчать нову желізницю в поперек цілої Канади, та на сибірській желізниці їзду прискорять, то тоді за 30 день можна буде обїхати цїлу нашу землю довкруги.

Папері листові і переписні листи

з портретом:
Стчинського, Шевченка, Котляревського і Лисенка.

продає Руська Книгарня по ціні 50 шт. за 25 штук. Адрес:

RUSKA KNYHARNIA
104 BROADWAY, SCRANTON, PA.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent. 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor. 184 Hudson Str., New York.

K. Kirczow, manager. 184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопис для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в рекомендованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офісі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес: „SVOBODA" 184 Hudson St., New York, N. Y. Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Справоздане із X-ої голов. Конвенції „Р. Н. Союза".

(Дальше.)

При § 42-ім поставив о. М. Угорчак внесок, щоб з фонду бідних підпомагати сих людей, які були довший час членами Р. Н. С. і положили заслуги для його розвою, а які відтак через якісь незавинені причини збідніли і не могли далі платити. В дискусії, яка розвелась з приводу сего внеску, вказували поодинокі бесідники, як п. п. Семаницький, Корнат і о. М. Підгорецький на се, що в разі його принятя отворилоб ся лише широко поле для жебранини, для шукання якоїсь „протекції" і т. д.; ну, а й трудно було-б установити якусь обєктивну норму заслужености для Р. Н. С. зголошуючих ся о підмогу людей; то на остаточнім внесок п. Д. Капітули Конвенція лишила згаданий § в своїм дотеперішнім виді.

Відтак при § 122-ім вніс п. М. Угорчак поправку, щоб можна було приймати в члени поодиноких відділів Р. Н. С. (на підмогу в братській касі в часі хороби) і таких людей, які не хочуть бути заразом членами Р. Н. С. Стійність згаданого § в такій формі, в якій він є тепер, мотивував о. М. Струтинський головно тим, що через приймане членів до самих лише відділів (братств) Р. Н. С. діяла-б ся кривда сим членам, які належали б і до братств і до Р. Н. С. через те, бо такі члени відділів — так сказати — не Союзові могли б взяти чисельну перевагу над членами відділів Союзовцями і ними радити, до чого вони однак не мають права. В прочім трафлялось вже й таке, що члени братств (не Союзовці) бунтували членів Союзовців, щоб ці не платили на посмертну підмогу і т. и. Розуміється само собою, що по такій аргументації о. М. Струтинського Конвенція поправки п. М. Угорчака не приняла.

Зглядом § 194 го поставив п. М. Угорчак такі два внески: 1) щоб в засаді розширити границю віку для нововступаючих членів до Р. Н. С. о 5 літ, себ то, щоб принимати в члени Р. Н. С: людей не до 40-го, як було доси, але до 45-го року житя і то без метрики і лікарського свідоцтва і 2) щоб вимоково принимати до Р. Н. С. і понад 45 літ, але тоді, коли-б цілий відділ иньшої ворожої орґанізації перейшов до Р. Н. С. і коли основуєть ся в якійсь новій місцевости відділ Р. Н. С., а між його основателями находять ся й такі, що числять більше чим 45 літ житя. Се послідне треба так розуміти, що хто має понад 45 років, а хотівби вступити до Р. Н. С. мусить орґанізувати новий відділ Р. Н. С. на такій, розуміє ся, місцевости, де ще такого відділу нема, а тоді й він сам може стати ся членом сего відділу і Р. Н. С. взагалі. В дискусії, яка розвелась над сими внесками п. М. Угорчака, висказувались поодинокі бесідники, як о. М. Балог, п. п. А. Корнат, І. Ворґач і П. Семаницький так, що принимати до Р. Н. С. й трохи старших членів зовсім не значить виставляти його на небезпеку матеріальної руїни, так як смерть косить зарівно і старших і молодших, особливо тут в Америці, де тільки наших людей гине передвчасно через ріжні припадки при роботах — і остаточно оба сї внески конвенція приняла.

При тім самім § (194-ім) вніс о. М. Балог, аби з огляду на се, що гр. кат. епископ є покровителем Р. Н. С. принимати від тепер до Р. Н. С. лише Русинів і Русинок грецького а болатинського обряду і в загалі лише Олявян-католиків, мотивуючи між иньшим своє внесене тим, що задля сумішки ріжних віроісповідань родить ся між членами борба о віру, яка природно, веде до сварень і незгодин між членами, що зовсім не причиняєть ся до розвою Р. Н. С. та що принимати прим. православних до Р. Н. С. значить тільки, що ширити православіе а за ним і москвофільство між нашим малоосьвідомленим народом в Америці. Сей внесок підпер ще й о. М. Підгорецький, вказуючи на сумний під тим зглядом стан „Общества Русскихъ Братствъ", яке тапер не є ні гр. кат. ні православне, ні цап ні баран... і згадане внесене о. В. Балога ухвалила конвенція вже без дальшої дискусії одноголосно і серед довго треваючих оплесків з сею лише заміткою п. М. Угорчака, що члени иньшовірці, яких приняно доси, остають в Р. Н. С. і на далї.

П. М. Угорчак поставив відтак при § 210 ім внесок, щоб один член Р. Н. С. міг платити розмет за другого члена, в тій розуміеть ся цїли, щоб дістати за него посмертне. Конвенція відкинула однак сей внесок без дискусії

На внесок п. М. Угорчака змодифікувала Конвенція § 213-ий в сей спосіб, що в разі смерти члена Р. Н. С. виплачують ся похоронні кошти лише тоді, коли ці кошти були зазначені в деклярації померлого члена. В противнім случаю каса Р. Н. С. не виплачує нічого на кошти похорону.

При § 230-ім вносив п. Угорчак, щоб місячний розмет за членів-довжників був плачений через два місяці з каси Р. Н. С. як позичка на конто такого довжника. Колиб довгуючий член повернув назад до Р. Н. С., мусів би заплатити сей довг; колиб же не вернув, тоді його довг мусівби бути розкинений в місячнім розметі на всіх членів Р. Н. С. Но Конвенція зрозуміла сейчас, що ухвалене такого внеску наразилоб лише членів Р. Н. С. на більші видатки і спричинилоб велику замотанину в діловодстві урядників; тим-то й відкинено його без дискусії.

П. Я. Корнат поставив при § 47-ім внесок, щоб гол. касієр Р. Н. С. міг в разі потреби затягати позичку (розуміє ся, на припорученє, гол. екзекутивного Комітету) лише на одну четверту часть вартости маєтку Р. Н. С. Се внесене принято одноголосно.

Так само принято одноголосно внесок п. Я. Корната що-до § 349-го, іменно, щоб в разі розвязання місцевого відділу Старшина Р. Н. С. могла відобрати від него лише касу, чартер і печатку, но щоб не мала вона права ані до віз знак, ані до книжок ані до братських уніформів.

П. Я. Корнат вніс ще поправку до § 318 го, а саме, щоб на случай самовбійства члена Р. Н. С. брати під розвагу сю обставину, чи самовбійник допустив ся свого вчинку при здоровім чи нездоровім розумі. Колиб показалось, що самовбійство було поповнене в помішаню розуму, тоді не можна позбавляти родини такого члена запомоги із каси Р. Н. С. В короткій дискусії, що виивязалась над сею поправкою, вказували бесідники на кривду, яка діялаб ся сиротам в разі не виплачування запомог в подібних випадках; тим-то й ухвалено сю поправку майже одноголосно.

Потім вніс п. В. Каськів при § 195-ім, щоб до деклярації, яку виписує кандидат при вступі до Р. Н. С., вставити ще й рубрику: „віроісповідане" себ то, що може воно бути лише католицьке грецького або латинського обряду. Розумієть ся, що Конвенція, змінивши § 194 ий (про який мова в горі), мусїла консеквентно приняти сей додаток п. В. Каськова.

Так само приняла Конвенція як вислідок зміни § 194 го на внесене п. В. Каськова додаток і до § 365 го, іменно, щоб члена, який виступав би проти своєї віри і церкви, або коли перейшов би на схизму чи якусь иньшу ересь можна було виключити із Р. Н. С., розуміє ся тоді, як докажеть ся йому провина.

Вкінці на замітку о. Д. Добротвора поправлено в § 405-ім анґлійського тексту статута дивовижні слова: „Russo-Oukrainian" на офіціальні „Little Russian".

На сім вичерпалась дискусія над XI-ою точкою денного порядку Конвенції Р. Н. С. себ-то над переглядом статута.

Тепер поставив о. М. Балог внесок, щоб Конвенція винагородила по $3.00 кождому членови виборчої комісії за сей великий труд, з яким получений був спис імен і обчислюване з бальотових карточок голосів на кандидатів на головну Старшину Р. Н. С. Зваживши справді велику працю, яку мала виборча комісія, Конвенція приняла внесене о. М. Балога.

А п. М. Бабій вніс, щоб із сеї причини, що послїдна Конвенція „Соединенія Греко-Кафт. Русскихъ Братствъ" відбулась скандально і нанесла обиду гр. кат. епископови, вислати іменем Р. Н. С. депутацію до Апостольського Делеґата на се, щоб дати йому до відома приняте епископа в почетне членьство Р. Н. С. як сатисфакцію за обиду заподіяну „Соединеніе-м" як тако-ж щоб просити Апостольського Делеґата о поперте для гр. кат. Владики в його трудній праці порядкованя справ нашої церкви в Америці. Над самим тим внеском не було ніякої дискусії, лише о. Д. Добротвор розказав подрібно для інформації делеґатів, як „подвизались" на Конвенції „Соединенія" його матадори, а о. М. Балог пояснив значінє такої депутації під теперішню як раз пору. Коли-ж о. предсідатель Конвенції піддав внесене п. М. Бабія під голосоване, принято його одноголосно серед оплесків і довго невмовкаючих окликів „Слава". — На депутатів до Ап. Делеґата в Вашинґтоні вибрано пп. К. Кирчова Д. Капітулу, Т. Лібовського, А. Добоша і Ст. Врабля.

Відчитано ще телеграми і письма, які наспіли на Конвенцію в двох останних днях і молитвою „Достойно" скінчив ся третій день Конвенції Р. Н. С. о 7-ій годині вечером.

(Дальше буде.)

Що довело селян в Росії до руїни.

Читаючи ріжні часописи, що видають ся в Америці на російській і українській мові я нераз з'упиняв ся над писанями „Поступа" і „Свѣта". І в'упиняв ся я на них не тому, що вони відзначують ся коршеми ми лайками та обороняють „истинно русске православие", а тому, що вони заєдно воюють ложею, коли їм треба представити суспільне життя в Росії та загнати легковірних своїх читачів їхати у Росію і там купувати „фарми".

Сю балаканину можна булоб пройти мовчки, як би тее писане не приносило людям шкоди. Але тут виходить, що від того писання для людей є шкода, і то шкода велика. В часописи „Южный Край", що видає ся в Харкові, на Україні, розповідає ся, як Галицькі Русини поїхали, довірившись якомусь Гладикови, доставати фарми в харківській губернії. Ніяких для себе фармів вони там не найшли і тепер сидять на харківськім вокзалі без ніяких засобів та не можуть найти Гладика, щоб від нього відобрати свої гроші.

А виявило ся, що сей Гладик живе тут в Америці, видає „Поступ" і продає шифкарти, а також — як показало ся з „Южного Краю" забирає від людий гроші, обіцюючи їм за них добути в Росії фарми, а на них райське житє.

Я не знаю скільки Галичан їде в Росію завдяки наукам ріжних Гладиків, не знаю також, чи часто вони сидять по вокзалах плачучи та проклинаючи того, хто їх туда заслав, але я знаю, як мужикам в Росії приходить ся шукати земель в далекій Сибірі, про те я добре знаю і можу дещо розказати тим, котрим в голову завязала думка їти шукати фармів в Росії.

Тільки перш усього я розкажу, які обставини женуть російських мужиків шукати земель в далекім сибірськім краю та мандрувати за море, в Америку і иньші чужі землі.

Кажуть: від вівса кінь не втікає, від добра — добра не шукають. Колиб гарно та добре жило ся мужикам в Росії то навіщо ї[м] покидати свої рідні, при[...] кутки, та їхати шукати [...]лі за десяті гори і моря. А прецінь вони їдуть і ї[...] що року тисячами, то в Сибір, то в Америку. Побудуть в Сибірі, наїдять ся там, натерплять ся горя і муки і вертають опять домів; дома опять ще тяжше бідують, мучать ся і не бачуть просьвітної години.

80 міліонів народу, годуючого ся трудом і працею на земли марніє в Росії, голодує, з голоду западає на ріжні пошести, хороби і вмирає в тяжких муках. Такі хороби, як цинґа, голодовий тиф не переводять ся в Росії уже від ряду літ. А скілько уже люду погибло, то і сказати трудно. Цілі села, цілі повіти, цілі ґубернії падають від голоду. Голодна смерть ходить з хати в хату, бере то одного, то двох а там і цілу родину. Особливо страшно вона лютує в приволжській ґубернії. І жалко стає дивити ся на сю смерть і страшно читати про страшні, великі муки вмираючих з голоду, а ще страшнійше стає, як почує ся, що тих людий, які йдуть в такі села допомагати голодним і недужим, російський уряд арештовує як злодіїв. Губернатори заказують усім, що не суть державними урядниками, помагати голодним і хорим, бо боять ся, що такі люди будуть аґітувати проти уряду, а державної помочи хорі та голодні не годні діждати ся, бо злодійський уряд все чисто розкрадає. Російський уряд живе тільки одною думкою, як би то якнайбільше загарбати з народу гроший. І грабують народ і сї царські урядники і ті пани, що захопили в свої руки усю землю.

Землі в Росії до волі, богато, се правда — тільки народ її не має. Лучші землі в руках царя, великих князів та ріжних більших і менчих панів та підпанків. Другі землі царі пороздаровували своїм полюбовницям і полюбовникам, своїм байстрюкам (незаконним дітям), любовникам своїх полюбовниць і їх дітям, полюбовникам своїх полюбовників і їх дітям і т. д.

Одна тільки царица „благочестивійша і вседержавнійша", Катерина II. роздала своїм годовим і однодневним полюбовникам більше як половину земель колись свободної України. Нема в Росії такої ґубернії, деб не мав який незаконнородженний потомок сей „милосердної" цариці шматка землі, так в 40, 60, 100 тисяч десятин землі або й більше. Князь Васильчиков, графи Бобрінскі, Орлови, Орлови Давидови і т. д., і т. д. се все незаконні потомки цариці Катерини і мають величезні землі в Кієвській і Харківській і Воронізькій і в Тульській і в Саратовській і де ще они тільки землі не мають.

Ще більше закріпостив землі і людий панам півбожевільний син цариці Катерини II-гої, цар Павло. Він за 4 роки свого панованя роздав більше земель чим його попередники за 60 літ.

Один посол другої Думи, вибраний мужиками донської области, говорив раз в Думі таке:

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„Як була війна з Японцем, я був тоді за голову (війта) в своїй волости. І прийшов від начальства наказ забрати на війну усіх запасних салдатів (резервістів). Зібрав я в своїй волости людий яких належало і по приказу пішов з ними в город (до міста). Йдемо, а мої хлопці і питають мене: А за для чого вона, та війна? Чому ми повинні іти на ту війну?

— А тому, кажу, повинні, що треба вітчину від ворога боронити, а Японець і є сей ворог, що нашу вітчину хоче заграбити.

Замовкли хлопці. Йдемо через один хутір.

— Чия се, питають мене, — економія?

— Се, кажу, пана, такого а такого.

Пішли.

— А се чия земля, знов питають хлопці.

— А се, кажу, знов такого а такого пана.

Ідемо ще далі.

— А отсе чия земля? опять питають хлопці.

— Ся земля належить до такої то княгині. Тоді хлопці глянули один на одного та й кажуть: А деж наша, мужицька вітчина яку ми маємо іти боронити? Деж наша мужицька земля? Се все панське, що ми бачили!

І я не міг нічого їм відказати. Тільки в голові майнула мені блискавкою гадка: Справді, деж у нас мужиків вітчина? Ми єї не маємо. Ми йдемо класти житє за панську худобу. І сеї думки я ніяк не можу з голови викинути".

І отсї слова посла дають вірний, зовсім не пересаджений образ безземельности мужика в Росії.

І посли у першій і у другій Думі кріпко стояли за тим, щоб забрати у панів землю і передати її мужикам, бо після знесеня кріпацтва цар лишив всю землю панам а мужики увільнені вправді від панського кріпацтва попали в другу неволю, тяжшу, бо панський карман.

Правда, тоді і мужики дістали по клаптику землї, але сей клаптик не був такий, щоб міг виживити. Та й за се прийшло ся народови платити страшенні гроші. За десятину землї, якій добра ціна тоді була 25 рублів мужик мусів платити 300 рублів. І сї гроші мужики платили в формі податків цілих 50 літ, що дуже нищило їх хазяйства.

А тут з кождим роком народу збільшувало ся, землї ставало менче. Се було панам дуже на руку. Вони з кождим роком збільшували ціну на землю, підвисшали рент і дійшло до того, що все, що ні заробив мужик, все ішло в панський карман. Через послідних 10 років селяни виплачували панам самого ренту за землю річно по 400 міліонів рублів.

А знаете, що в наслідок сього стало ся з мужицьким хазяйством? Оно упадало рік за роком, день за днем. У мужика нічо не лишало ся з його заробітку, чим би він міг підпомогти своє ґаздівство. Йому не було за що купити коняки, у нього нема за що справити плуга, у нього нічим поправити землю. І з того зробило ся таке, що з 12 міліонів мужицьких господарств у Росії, 4 міліони знищило ся до краю, бо стратили найважнїйшу річ в хозяйстві, худобу. Як показує статистика в Росії 4 міліони мужицьких господарств не має зовсім коний. А в який спосіб може хлїбороб вести управу ріллї, коли у нього нічим з'орати землї. Як би хоч тих 400 міліонів рублів, що ідуть за рент землї рік річно з мужиків для панських кишен заховали ся для мужицьких господарств, то за сї гроші можна б було мужикам річно купити 4 міліони добрих коний і 4 міліони гарних плугів та і все проче, що тепер нед стає хлопському хазяйству. Тоді мужицькі господарства станули б кріпко на ногах, тоді не було б таких частих неврожаїв, тоді не було б такого страшного голоду, тоді батьки і матер не торгували б своїми дітьми, як се діє ся тепер.

Тяжка нужда, утиск панів та урядників пхнули народ до розпуки, до боротьби проти панів, проти уряду. Народ піднав ся добути ту землю, котру він обрабляє своїми власними руками а якої плоди забирають пани. Начала ся борба народу з урядом за землю та волю. Цар і пани ужили всїх сил, щоб народ здусити, але народній рух не так легко зупинити. Читаємо, що народ майже що дня викурює панів з їх замків, котрі підпалює.

Налякані пани шукають тепер по всїх усюдах купців, щоб збути землю.

І ось в виручку панам Гладик наганяє людий з Галичини купувати фарми у Росії.

Чи буде від того користь тим, що послухають Гладика, об сїм поговоримо слідуючий раз.

Посол 2 ої російскої Думи
Л. Герус.

Російське віче в Ню-Йорку.

В неділю, дня 6-го с. м. в „чеській будові" в Ню-Йорку відбуло ся заходом тутешних поступових Росіян віче, на яке запрошено і мешкаючих тут українців, щоб обговорити спільні наші болї, пізнати себе, порозуміти ся між собою, та вияснити положенє поселенців так російських як і українських з точки економічної як і релїґійної. Людий зібрало ся звиж 600, в більшій половині Росіяни, дальше дещо „москалів од Ґорлиць" і українці з Ню-Йорку і Джерзи Сити. Взагалі віче мало характер чисто російський, як і переважна часть рефератів говорила ся в російській мові а Українці виступали лиш яко гості. По залагодженю вступних формальностий вибрано на предсідателя віча д. Хаврюченка, а за секретарів дд. Петрова і Бравина. Як перший бесідник забрав слово д. Л. Герус, бувший посол до II-ої держ. Думи в Петербурзї. Він говорив по російськи. Згадавши за діяльність таких часописий як „Поступ", „Правда" і „Свѣтъ" що то циганством заманюють людий на „фарми" у Росію він у довгій і знаменитій бесіді змалював сумне положенє мужика під царським ярмом та виказав причини сього. Зміст своєї бесіди подає д. Герус на другім місци нинішнього числа. По сїм забрав слово д. Цурковський, ред. „Свободи", і виказав лайдацтва і ошуства Гладика з його „фармами" у Росії. (Про се знають шан. читачі з попереднього числа). По сїм забрав слово д. Глазко (з рос. України) і говорив про народну осьвіту в Росії та про царя, який живе і поступає після слів Христа, але троха змінених: „Прийдіте ко мнї всї труждающі ся, а я вас... розстріляю..." Четвертий з ряду забрав слово опять Герус та представив справу лотишського революціонера Пурина, якого видачи уряд царський жадає від тутешнього уряду. Віче запротестувало проти тому і кождий з вічевиків під відповідною петицією положив свій підпис. Рівнож зібрано на сю ціль 11 дол. 20 цнт. Дальшим бесідником був д. Хаврюченко який в довгій, річевій бесіді змалював деморалізуючу роботу російської православної місії на Американській земли. Дальше перейшов на наших „москалів від Горлиць" і заявив, що російській нарід бридить ся і погорджує такою зволочею, та зовсім не хоче мати з ними нич спільного. Росіяни ніколи не уважали і не уважають москвофілів за Росіян, та взагалї протестують і пятнують калїченє своєї мови в письмі тими, які про сю мову не мають ніякого виображеня. Росіяни мають у себе в дома досить своїх питомих чорносотенців, і зовсім не думають, признавати ся до чорносотенців імпортованих. В дальшім ряді д. Хандога дав добру відправу кацапам, шлючи їх на Камчатку. Наконець забрав слово Л. Ґельбер: обяснив зібраним значінє ювилею Льва Толстого для робітників, та становище російського уряду в сїй справі. Ухвалено і принято слідуючі резолюції:

1) Російські і Українські еміґранти в Америці, зібрані на вічу в чеській будові дня 6-го вересня с. р. дізнавши ся про недолю галицьких мужиків висланих на фарми Гладиком, а по представленю долї мужиків в Росії послом II ої держ. Думи, Л. Герусом, пятнують становище „Поступа", „Правди" і „Свѣта" в тій справі як підле ошуство і взивають австрійський конзулять, щоб одурених галицьких мужиків взяв в опіку. В тій справі вибирає ся депутацію в склад якої входять К. Кирчів, С. Ядловський і Ів. Лазорчик, яка має в конзуляті представити сю справу і зажадати, щоб положено конець визискови темних людий через Гладика і аґентів царослава.

2) Віче висказує своє признанє Пуринови і протестує рішучо проти його видачи російськім посїпакам.

3) В виду страшної нужди і голоду пануючого між російськими еміґрантама віче взиває російський уряд, аби усяким Платонам et tutti quanti зменшив платню з 100.000 дол. на 50.000 дол. в рік, а в сей спосіб узискані гроші обернув на хосеннїйші справи, а именно на дім еміґрацийний та на підмогу голодаючим.

На сїм віче замкнено.

Папері листові з образцями — 25 штук 50 цнт.; метрики всякого рода по 3 цнт. за одну; книжки молитовні і сьвітскі по дешевій цїні — цінники висилаєсь на жаданє. Адресувати належить
SVOBODA
184 Hudson Str., New York

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Вересень.

17	Ч.	Вавили мч Мойсея п.
18	П	Захарії, Єлисав.
19	С.	Чудо сьв. Мих. в Х.
20	Н.	14 Созонта
21	П.	Рождество Пр. Богор.
22	В.	Йоак. і Анни, Север.
23	С.	Минод Митр., Нимф.

До усїх Вп. Передплатників залягаючих в передплатою.

Просить ся о ласкаве вирівнане залеглих передплат, бо в противнім разї будемо в неприятнім положеню здержати дальшу висилку часописи. До сего примушує нас також і нове право, яке не дозволяє висилати часописи почтою тим, що з гори не мають оплаченої часописи.

Редакція.

— Як і що року, так і сего в Labor Day відбула ся в Ню-Йорку велика демонстрація. Уже вчасним ранком перед готелем Plaza на 59 ул. закіпіло житє, бо ту збирали ся делєґати Central Federated Union. Точно о 10-ій рушив похід попереджуваний відділом кінної поліції. По оркестрі поступали орґанізації юнїйні, з численними возами, приукрашеними прапорами. Друга дивізія, з численними музиками, прапорами і написями, як „Боремо ся від 3-ох лїт з сталевим тростом", і т. д. ішли другими улицями. Взагалї в сей день робітники в вісьмох віддїльних, інакше убраних і декорованих ґрупах перейшли вздовж і поперед цїлий Ню-иорк. Але чи з сеї паради, мимо сього, що вона коштувала юнії гарні гроші, виходить для робітництва яка небуть користь, то позволимо собі поважно сумнївати ся. Задачею сих щорічних парад є показати капіталїстам силу з'орґанізованих юнїй та приневолити їх до уступок на їх користь. Тимчасом кілько роблять собі капіталїсти з сих парад демонструючих силу юнїй видко найліпше з послїдного розпорядженя пенсильвенїйської желїзниці. Взагалї гадає ся, що за сї гроші, які коштують такі паради, можна-б дещо далеко кориснїйшого зробити.

— Перед пару днями вибухнув страшний пожар лїсів в цїлій північно-західній части Міннесоти. Причиною огню була правдоподібно іскра з льокомотиви яка впала на висушені довготреваючою посухою трави, від яких потім заняли ся і лїси. Після дотеперішних, уривочних вістий катастрофа перевисшила своїми розмірами усї дотеперішні, подібні пожари. Згоріли до тла місто Chisholm, знищені зістали комплетно майни в Shenando, Hatley і Pittsburg. Загальне число людий без даху над головою виносить 12 тисяч. Рівнож поля в повітах St. Louis, Carleton і Itasca з усіми засївами знищені. Дальші телєґрами доносять про знищенє місточок Buhl і Nashwank. Шириню ся огню помагав сильний вітер, який кидав горіюче галузє на кілька миль далеко. Конець огневи може положити лиш обильний дощ, бо усї людські з'усилля до сих пор показали ся зовсім безуспішні. Як телєґрафують з Чікаґо, то 12-го с. м. над містом зависла чорна хмара димів, несених вітром з горіючих дистриктів. Се саме доносять з Detroit. Особливо ґусті дими сей день залягли місто Клївленд, О. так що зовсїм затьмили сонце.

— Як доносять 12-го с. м. з Кінґстон, Н. Й. вибух пожар лїсів в околици Пайн Гіл. Горять лїси так званих Belleayre Mountain. Численні відділи людий старають ся побороти огень, але завдяки страшній посусї і вітрови, зовсїм безуспішно. Милями кругом клуби диму зовсїм затемнюють сонце. Є поважна обава що коли не удасть ся зльокалїзувати огонь, то він вирядить страшні шкоди.

— Дня 28. серпня минуло 80 лїт, коли на сьвіт прийшов найбільший чоловік Росиї, апостол правди і свободи, граф Лев Толстой. День сей цїла Росия обходила дуже сьвяточно, щоб віддати честь свому найбільшому борцеви за красшу долю народа. Правдоподібно нема в Росиї чоловіка котрий би не знав заслуг Толстоя для російськ. народа, та передовсїм того народа, що в потї чола працює на кавалок хлїба, що згинає карк під паньскою нагайкою, що заповняє тюрми і вязниці, за те, що бажав щоб і в Росиї запанувала правда і бідний мав таке саме право як богатий. Долю свого народа перейшов Толстой у своїм житю. Він родив ся з заможних і поважаних родичів на Ясній Полянї 28. серпня, 1828 року. Покінчивши висші школи, вступив до війска. Відтак осів в своїй маєтности, котру в більшій части розділив поміж нарід, оженив ся дуже щасливо і віддав ся своїм занятям, котрі з'єднали йому славу найбільшого жиючого чоловіка на сьвітї. Своїми писанями Толстой з'єднав собі вплив не тільки на Росіян але також на майже всї культурні народи сьвіта.

Толстой, можна сьміло сказати, є не лиш гордощами Росиї але також гордощами цїлого людства.

І російські еміґранти в Ню-Йорку не дни 5-го с. м. урочистим вечером звеличали сей Ювилей. Відграно знамету штуку ювилята „Власть Тьми".

В дни ювил. „пророкови з Ясної Поляни" поклонив ся увесь цивілізований сьвіт — лишень крівавий царський уряд в Росиї станув проти ньому та американський „Свѣтъ" старає ся своїм чорносотенним язиком осквернити найбільшого чоловіка Росиї. Ґенію Росиї і поступу, чи чуєш як над тобою хрюкають свинї?....

— Л. Толстой і поліциянт. Як відомо, Л. Толстой одягаєть ся завжди дуже просто. Раз з ним трапилась така подія. По одній з московських вулиць поліциянт волік пяного на поліцию так, як звичайно се роблять поліциянти. Обурений лютістю поліциянта, Толстой підійшов до нього і спитав: — Ти письменний? — Письменний, — відповів поліциянт. — Євангелію читав? — Читав. — Так ти повинен знати. що ображати ближнього не слїд. — Поліциянт, побачивши скром не одінє Толстого запитав його: — А ти письменний? — Письменний! — Інструкцию для поліциянтів читав? — Нї. — Ну, так перше прочитай і, а потім і балакай.

— Унґварська „Наука" доносить, що сего року зародив виноград на Угорщинї так красно, як давно вже не було. Боднарі мають великий заробок при роботі бочок.

— Льви і слонї на Українї. Археольоґічні досліди, які ведуть ся тепер в Київі в окрузї Десятинної церкви, дають дуже цінні викопалища. Ґеольоґічні досліди доставили багато паліяток з давних епох, що сягають яких 50—100 тисяч лїт взад. Сї викопки сьвідчать, що в наддніпрянських сторонах було колись підсонє дуже тепле, що росли тут цитрини, пальми, а із зьвірят находили ся слонї, льви, носороги, гиєни і т. п. Взагалї розслїди Київа дають ученим дуже багато цїнного материялу для науки.

— Переходи на католицтво. Перехід з православія на католицтво князя Білосельського-Білозерського зворушив всї петербурські висші круги. З приводу сього ґазети сповіщають, що такі випадки — перехід з православія на католицтво — вже траплялиcя й перше. Князї Ґоліцини, Ґаґаріни, княгиня Сайн-Вітґенштайн-Берлєнбурґ по дівочому призвищу княгиня Баратинська (автор недавно виданих споминків), сестра фельдмаршала, покорителя Кавказа, перейшли з православія на католицтво з цїлою своєю родиною; Мартинови, княгиня Волконська теж були католиками, а деякі (кн. Ґаґарін, Мартинов і инші) належать до ордена Єзуїтів і рахують ся за найвидатнїйших діячів сього ордена. В наші днї де-кілька впливових дам католичок на свій кошт збудували католицький костел в Ковенському переулку в Петербурзї. Рідна тїтка князя Білосельського Білозерського, відома красуня княгиня Зінаїда Волконська, покровителька і приятелька Пушкина та Міцкевича, оселившись в Римі (де вона купила роскішну віллю), перейшла в католицтво. Генерал-ад'ютант кн. Білосельський-Білозерський який тепер перейшов у католицтво, належить до старинного князївського роду бувших удїльних князїв прямих потомків Рурика.

ПОВІДОМЛЯЄ

ся, що дня 27. вересня с. р., в празник „Воздвиженя Чесного Креста" буде церков в Alden, Va обходить торжество посьвяченя Креста і іконостаса, в якім возьме участь Високо Преосьвященний Владика Сотер Ортиньский. З нагода торжественого празника запрашає ся всїх доокол ичних сьвященників, гр. католицкі брацтва і всїх Русинів гр. католиків, в котрих тлїє іскра любови до гр. католицкої церкви і о присутностию причинити ся до бряду, щоби серед так радісної для нас хвилї зволили своєю присутностию причинити ся до возвеличеня сего сьвята а тим самим дати доказ любови і привязаня до свого князя церкви, котрий мимо тяжкої борби з ворогами не щадить мозольних трудів і праці, щоби лише добрих в добрім утверджати а заблукавших на путь праведних навертати.

Мих. Лисяк.

За дармо!

Не присилайте гроший. Ваш кредит є важний. 38-45

Тисячі миль віддалені, а можете без найменшої трудности лїчити ся так як бисьте були лично тут. Та чудотворна медицина „SALFEBRO" висилає ся на пробу кождому, хто єї потребує. Чоловік підупавший на здоровлю, здеґустований до всего, перепрацьований, чоловік, котрий терпить з причини утраченя мужества, нічні полюції, хороби, котрі повіставались з розкоший молодечих, болї крижей, жолудка, утрата памяти, ревматизм, нирки і т. п. Так за дармо дістанете, як повітре, котрим віддихаєте. Наші лїки суть специяльні для ослаблених мужчин і женщин. На всї тїлесні недуги, розстроєнє нервів, брак енерґії, непевність себе, неохота до товариств, встидливість. — Від них зміцнїєте і станете ся здоровими, будете товариські, приятельські, певні себе, скріплені на умі і тїлї. Менше о те, що Ви уже раз пробовали, спробуйте ще раз, єсть то за дармо. Ми хочемо Вам помочи, як добрий Самарянин, як приятель. Єсть то найлучше средство лїчниче, але Ви мусите написати по него в тій хвили, тепер, коли єсть безплатне. Назвіть також газету, в котрій Ви то оголошенє вичитали, а дістанете одну книжку безплатно.

Пишіть зараз до:

Samaritan Sanitarium,
Dep. 107, North Detroit, Mich.

German Savings & Deposit Bank

Corner 14th & Carson Sts., Pittsburg, Pa.

Русини! German Savings Deposit Bank, Pittsburg, Pa. South Side, cor. 14th & Carson Str з $100.000.00 капіталу, $600.000.00 надвишки, з $60.000.000.00 річного обороту, стоїть під державною контролею, є найпевнїйшим Банком, де Родимці можуть складати на 4% ощадности. Гроші висланї через сей Банк доходять точно. Ту продає ся шифкарти, залагоджує ся справи нотаріяльні, військові і инші. Уділяє ся порад устно і письменно. Урядник Русин. — З поважанєм

Ерни, предс., Міллер, касієр,
Ал. Бучак, ур. відділу загран.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Їх Преосвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Ґут. Кульчицький Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Карчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Гела, Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руська народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена класи „А" (піле посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена класи „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена класи „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б" 200.00 дол.
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий ніг або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money-order-ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Білецкий Василь, член Р. Н. Союза від. 123, помер 17-го серпня с. р. в Скрентон, Па. Небіщик походив з Галичини, села Пристань, пов. Жовква.

Шандровский Теодор, член Р. Н. від. 140 з Юнґставн, О., помер 17 серпня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Тернава, пов. Добромиль.

Кобан Кость, член Р. Н. С. від. 3 в Олифант, Па., помер 8 липня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Ставиша, пов. Нов. Санч.

Тома Онуфер, член Р. Н. С. від. 46 в Плимавт, Па., помер 31 серпня с. р. Небіщик походив з Галичини, села Смільник, пов. Лісько.

Хованець Ольга, членкиня Р. Молодечого Союза від. 42 в Пассаїк, Н. Дж., померла 31-го серпня с. р.

Гоґанич Марія, членкиня Руского Молодечого Союза від. 58 в Реймі, Па., померла 24-го серпня с. р.

Вічная їм память!

Ч. 688. **КВИТ** $215.00

на двіста пятнайцять долярів, котрі місцевий уряд в Сентраліа, Па. отримав яко похоронні кошта по Григорию Дацюк з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.

Centralia, Pa. 5 Вересня 1908.

Свідки:
Никола Скольський.
Михайло Флудович.

Від місц. Уряду Р. Н. Союза в Америці ч. 70.

Гринь Зайко, прдс.
Ф. Флудович, скр.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

PRICEBURG, PA., бр. св. Вас. Вел. від. 19, подає до відомости, що в місяцях вересни, жовтни і падолисті буде приниматися до бр. за половину вступного. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 15-ім в руській школі в Олифант, Па.

Ст. Сисак секр.

WILKES BARRE, PA. бр. св. О. Ник. від. 99. подає до відомости, що квартальний мітинґ відбуде ся дня 20. вересня. Неявивший ся член заплатить 50 цт. кари.

М. Годованьский.

NEW YORK, N Y. Тов. Зап. Січ, від. 117 подає до відомости всім своїм членам, що від тепер мітинґи відбувають ся в гали Йос. Козачка 167 Е. 4th Str. кожді третої суботи в місяци. Заразом подає ся до відомости членам Р. Н. Союза, що: „Кождий член повинен платити всі свої вкладки перед або на мітинґу кождого місяця (§ 219 статутів). Хто не заплатить своїх вкладок найдальше до мітинґу зістає безвзглядно суспендований і не має права до жадної запомоги з Р. Н. Союза (§ 220, 229 і 230 стат.)". В виду того заявляє ся, що по мітинґу не будуть ся приймати безуслівно від нікого розмету (§ 226 стат.) і з членом незаплатившим до мітинґу свого розмету поступить ся, точно після статутів. Мітинґ сего місяця відбуде ся дня 19-го.

А. Цурковський скр. фін.

NEW YORK, N. Y. бр. св. Андрея від. 66 подає до загальної відомости, що на своїм балі дня 3-го жовтня (в гали Михалика 1341 Ave A.) як також і на мітинґах (в тій самій гали) в місяцю жовтни і падолисті буде приймати нових членів, до 30 літ без вступного, а висше 30 літ за половину вступного.

В. Дичко, скр.

NEW YORK, NY. тов. „Зоря" від. 69 повідомляє, що річний мітинґ відбуде ся в перший понеділок місяця жовтня з слідуючим порядком: 1. Обрахунок книжок і касове справоздане. 2. Вибір нового уряду. 3. Ухвали і внесеня. Кождий член мусить свій довг перед мітинґом сплатити.

О. Кернер, скр.

HOMESTEAD, PA. бр. св. Арх. Мих. від. 23 отсею дорогою напоминає своїх членів, аби подали свої адреси секретарови братства.

John Ivan
414. 3rd Ave. Homestead, Pa.

TRENTON, N. J. бр. св. Ів. Хрест. від. 121 подає до відомости всім своїм членам, що на річнім мітинґу дня 6-го с. м вибрано слідуючий уряд: Ст. Врабель прдс., Ів. Кушнірик з. пр., Ів. Паславский скр. фін., М. Леньчиш скр. пр., Ів. Гудак кас., М. Черемшак з. кас., Й. Зупко і М. Шкурла контр. ком., Й. Новікмец і Ів. Мантіч дозор. фінанс., Й. Горват (старший) і Ів. Міжанин оглядачі, Й. Зупко орґанізатор, М. Ґула дверн., Ст. Врабель, Ів. Кушнірик і Ів. Ласкович трост. Рівнож ухвалено, що член не заплативший 1 місяць, буде суспендований, а 2 місяці, вістане виказаний. Адреса: John Paslawski, 341 Second Str., Trenton, N. J.

С. Врабель, прдс.
Ів. Паславський, скр.

NEW YORK, N. Y. Бр. Св. Володимира від. 108 подає до загальної відомости своїм членам, що місячний мітинґ відбуде ся дня 19 вересня 1908 під ч. 46 Ave A. Жадає ся, щоби кождий член явив ся і вирівнав свої залеглости, бо в противнім разі заплатить кару або буде суспендований.

Петро Ярема, прдс.
Андрей Скробала, кас.
Стефан Шевців, скр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукований знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкує в "Свободі" по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Бр. Св. Андея Пер. від. Союза 66 в суботу дня 3-го жовтня 1908 в гали Михалика ч. 1341 Ave A (поміж 71 і 72 ул.) в Ню Йорку. Початок точно о год. 7-ій. Вступ від особи 25 ц. Музика знаменита. За добру забаву і свіжі напитки ручить балевий Комітет.

На бали буде приниматися до нових членів.

ДЕ Є

Кузма Здзаба який має перебувати десь коло Пассейку, Н. Дж. Просить його о відомість

Wasyl Bugel
Hotel Heckmann
New Kensington, Pa.

ДЕ Є

мій муж, Антін Ґромко, родом з Ваньовки, пов. Кросно, Гал. Тому 5 літ приїхав до Америки був якийсь час в Пассайк а коли я перед роком приїхала, то вже його там не застала. Хтоб о нім що знав, зволить мене повідомити, а я за труд винагороджу.

Xenia Gromko
50 2 nd Str., Passaic, N. J.

ДЕ Є

Демко Леньків, родом з Колендян, пов. Чортків, Галичина. Рік тому, як приїхав до Америки. Хтоб про нього що знав, просить ся донести на адресу:

El. Lenkiw (5-8)
Box 1067, Fort William, Ont.
Canada.

КОНКУРС

Потрібно сейчас, дяко-учителя до парохії св. Петра і Павла в Ембридж, Па. Голосити ся сейчас. Платня після здібности.

Условия: 1) Мусить мати чистий теноровий голос 2) знати добре управляти хором, а передовсім мусить бути тверезий.

Петро Смольницкий предс.
Юрий Копанєвич секр.

Прошу голоситись на адресу:
Geo. Kopasievitz
Box 109, Economy, Pa. Beaver Co.

КОНКУРС

Гр. кат. парафія в Minersville, Pa. потребує від 1 октобра дяко-учителя.

Кандидат може походити з Галичини або Угорщини і мае посідати слідуючі кваліфікації,

1. Має бути іспитований (дипломований).
2. Мусить уміти оба напіви: галицкий і угорский.
3. Мае учити співу хоральному.
4. Провадити науку дітей.

Решпектуючих на сю посаду кандидатів прошу зголоситись по близші інформації до підписаного.

Rev. John Velyhorsky
Box 503, Minersville, Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

Потребую зараз до заряду дому і кухні, женщини Русинки інтеліґентної, котра добре розуміє ся на красній кухни. Голоситись на адресу.

Rev. V. S. Hryvnak,
Box 375, Olyphant, Pa. Lacka. Co.

ОГОЛОШЕНЄ.

Особа в середнім віці, порядна і твереза, розуміюча ся на кухни, найде сейчас місце у священика, безженного, недалеко від Ню Йорку. Першеньство мають бодай трохи інтеліґентнійші та такі, що вже були в обовязках. Голосити ся: "Swoboda" (для священника) 184 Hudson Str. New York, N. Y.

МАРІЯ ҐЕРЦ

дипльомована акушерка (повитуха)

говорить всіми славянськими мовами, тому просить Русинів, щоб удавали ся до неї

218 Grand Str. (поміж Henderson i Grove ул.)
Jersey City, N. J. 3-6

ДОПИСИ.

З Чікаґо, Ілл.

Молода наша руська громада, а проте живемо повним здоровим, своїм житем! Ми згуртували ся коло своєї церкви, самі завзяті гайдамаки, самі свідомі люди. Нема межи нами ні хрунів ні зрадників, а саме чільне зерно без полови... Ледви пару місяців, як ми почали орґанізувати ся, а вже і тепер маємо досить гарні признаки. Помимо тяжких часів ми придбали до Р. Н. Союза сто кільканайцять членів, у читальни маємо висше сотку членів, маємо свою школу англійської мови, на котру в зимі правильно учащало около сорок людий, маємо свій хор і драматичний кружок, під іменем „Боян". котрий що іно засноваи ся старанем і заходами місцевого дяко-учителя М. Бабія. Та хоть „Боян" ще дуже молоденький, та вже дав знати про себе широкому сьвітови. В неділю, 30 го серпня наші аматори відограли першу українську оперетку „Наталку Полтавку" при акомпаніменті оркестри. І відограли наші козаки та козачки сю штуку як слід! А вже перше місце, перша слава належить ся п. Катрі Вакулінській і за сьпів єї чудовий та за знамениту гру. Она чарувала гостий своєю грою, так природною і з таким чутєм, вемовби не на сцені отсе діялось, а бачив — здало ся — картину із дійсного житя. Коли засьпівала так немов прикований сидів кождий та вслухував ся в ті ніжні, а звучні і чисті тони. На славу грала наша Наталка! — Терпеливу грала п-і Кущак рівнож дуже добре віддаючи ролю старшої жінки, запонадливої о щастє доні, матери. Сьміло і без пересади, гра еї вийшла дуже удачно і гарно.

З мущин Іван Лещій грав дуже славно Николу, поводив ся на сцені наче старий актор, грав як бравий, завзятий ковак бурлака.

Рівнож добре грали всі прочі: Іван Зелінський виборного, Никола Полотнянка возьного, а Іван Меґас Петра.

Публики було около пів тисячки, богато між ними Поляків та троха жидів та Анґликів.

Усім вистава подобала ся дуже, а пізнати мож було по гучних бравах, що публика була дуже вдоволена. В антрактах хор сьпівав наші народні пісні вповні удачно.

Була і декламация. Декламувала п. Зофія Савчук „Тополю" Шевченка. Декламация випала сьвітло. У декламаторки дуже визначний талант — чуте, вирасна вимова і чистий голос.

О. Н. Струтинський у короткій, горячій промові представив змагання, борбу та історичні причини занепаду українського народу. Загрівав до безвпинної праці та любови для рідного краю.

„Ще не вмерла Україна!" відсьпіване хором в супроводі оркестри, закінчило сей перший вечерок. Дасть Бог за кілька тижнів знова виставимо де-що аби усі знали, що і тут, на вестах живе Україна.

Такі публичні виступи більш усього приводять наших людей до розуму. У Чікаґо живе триста тринадцять тисяч Поляків, а між ними горстка Русинів. Тож не диво, що богато слабого характеру Русинів зачало було полячити ся, поженивши ся у добавок з Ляшками. А вже звісно, що найдурнійша Ляшка переведе смиренного Русина на свое, хоть би і як ученого! Бо Русин то вже з роду такий мягкого серця баран!

Та тепер мало-помалу то оден то другий збере ся на відвагу та з початку боязко, тихонько, а відтак вже і голосно признае ся, що він Русин.

Може дасть Бог, що помалу у кождому серци заговорить своя руська кров, що повернуть до своєї громади заблудші діти України! —

Бурлака.

Когус, Н. Й.

В сам Labor Day, 7-го с. м. відбув ся ту „великий" — як то кажуть — парохіяльний баль. Та не про баль я хочу писати. Бо баль як баль, війдуть ся молоді, охочі до танцю та танцюють, що аж підлога тріскає, а старші повсідають на лавки попід стіни та завдрісно глядять на молодіж, згадуючи свої молоді літа. Та най там!

Хотів я написати нині не про баль, але подати характеристику сеї околиці, а може она вразумить одних, а піднесе на дусі других, а послужить за приклад прочим. Приходжу я в товаристві моїх товаришів-краянів Тройских на галю, а вібрало ся нас там гук. Музика є, пиво є, сода є, ціґара, ба навіть сендвіче і ice cream. Ну, славити Бога — думаю собі — буде що і з'їсти і випити і зафундувати. Але що то всьо в порівнаню до кілька соток красних дівчат, якими Когус все відзначав ся, та до недавна еще достарчав гожих жінок для наших вухів-хлопців Лемків з Пенсильвенії. Днесь скаржили ся дівчата, що хлопці з Пенсильвенії вже забули за них, бо перелапують їх Ню-Йорскі (ох! бодай не дочекали) дівчата, А тут хлопців мало, тай нема за кого йти. Але про те — кажуть веселі дівчата — ми не журим ся, хоч нас 10 на 1 хлопця в Когус. Наскладаем гроша, та повернем до краю, а там хоч на нана будем ся дивити.

Натанцював ся я з ними, що аж ніг не чую. Йду я балакати. То з сим, то з отсим, наслухавсь я тілько, що аж хочу дещо о тім написати, може буде яка користь. Яка бесіда була, а все найбільше про Союз і Общество. Аґі! думаю собі — ту Общество?! Ще тої паскуди ту бракує? Та в нас, в Трой, за Ґопчестово ї не почуєш, ані одного члена ані на лік незнайдеш. У нас всі як один, один дух, всі знаєм лиш одинокy руську народну нашу робітничу орґанізацію „Союз", і до сеї орґанізації всі належим. Ми прийшли в гості до наших сусідів, Когусан на баль і на жаль чуєм, що ту ще хопти богато.

Як межи пшеницею кукіль, як межи здоровими вівцями паршиві, так і тут межи чесними, любими нашими сусідами Когусанами богато еще тої зарази.

Найперший такий піовір есть там якийсь Ілько В. Се молодий, смаркатий ще собі ґаздинка, але повідають, він дуже в дуже мудрий, бо має щось кілька клас, уміє читати і писати, ба навіть мав чистити чоботи всім еґомостям колись в Вазилянів в краю. Та навіть, кажe, мав реверенду на собі. От сей то панок, то аґент Общества; всїх і вся (розуміє ся, дурних, бо мудрий не послухає) тягне до Общ. Від коли прийшов до Когус, то наробив тілько клопоту, тіль-

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ко баламути в братстві (а все за дурн…), що до нині згоди нема. Другий, то старший ґазда П., колись дуже прикладний і ревний Русин а днесь дав ся замотали чатя молоденьк…му Ількови так, що ему і фірою сіна не вибеш з голови Обчества. У него Обчество то більше як царство небесне. Він би і на царославну церковцю і на бородатого батюшку вже пристав, як би іно Обчество так зако мендерувало. По за них е ще кілька молодих песиків, що бігають як дурні по гавзах і намовляють до царославного Обчества, бо хто належить до Союза, то, кричить господин смаркатенький Ілько, що він не Русин а Поляк, Українчик. (От! дивіть ся, який мудрий!)

Помимо тої цаоославної трохи голоти, е ту дуже, як пізнавем, порядні і чесні люди і добрі патріоти, котрі дбають — як мені розказували — о школу, парафію, о розвій народний і о Союз. Коли я поспитав о імена, то мені вказали імена таких людей, як: д. Михаляк, Ядлош, Дзамба, Бабяки, Преґонь, Федорко, родина Королишинів і другі, яких імен вже не памятаю. Дивно мені лишень одно, що за мало пристае до братства і до Союза. Особлившим недбальством — як казали мені — грішать люди замешкалі тутки, з Поділя. Люди сі дуже обоятні на всьо: на школу, на орґанізацію, на братство. Думають, що як колись мають вернути до краю, то вже їм в Америці нічого не треба. Як би так всі думали, тоб ніколи до нічого не дійшли, ані нічого доброго не зробили.

Гей товариші Русини, товариші Когусяни, чи Ви братя Лемки чи Подоляки отрясіть ся вже раз з тої темноти царославія, говіть від себе сю проказу на гори, дебри і ліси! Най щезае! Встидайте ся, що між Вами ще хтось може обізвати ся або приставати до Глупчества, що тягне так безвстидно до Москаля.

Ми не Москалі, а Русини! Русини одної нашої рідної матери, котра обіймае нас всіх братів замешкалих на Україні, в Галичині, Буковині і Угорщині. Приставайте всі і тримайте ся нашої одинокої руської робітничої орґанізації, Союза, який мае найліпший уклад і заряд і який найсовіснійше і найліпше виплачуе посмертне і запомогу і який ніколи не може збанкрутовати, бо мае розмет.

Тримаймо ся разом братя Русини, чи ми працюем в Когус, чи в Трой, чи в Вотервлит, сходім ся на вспільні балі всі разом, лучім ся разом, бо так близько одні других мешкаем, заохочуймо ся взаїмно, працюймо і піднесім нашу Русь сьвяту і не забуваймо, що ми не зрадники, запроданці московські, а правдиві Русини-Українці!

Русин-патріот!

Справоздане касове

„Рус. Нар. Союза“ за місяць Липень 1908 р.

Vid.	Miscevost	$	c
1	Shamokin, Pa.	384	80
2	Mont Carmel, Pa.	73	75
3	Olyphant, Pa.	285	60
4	Jersey City, N. J.	110	30
5	Mt. Carmel, Pa.	93	75
6	Brownsville, Pa.	127	25
7	McAdoo, Pa.	188	60
8	Elmira, N. Y.	54	45
9	St. Clair, Pa.	80	45
10	Ansonia, Conn.	106	50
11	Waterbury, Conn.	33	75
12	Yonkers, N. Y.	106	50
13	Troy, N. Y.	38	20
14	St. Louis, Mo.	111	55
15	Buffalo, N. Y.	40	50
16	Lansford, Pa.	271	85
17	West Pawlet, Vt.	26	25
18	Seymour Conn.	37	50
19	Priceburg, Pa.	94	90
20	Jessup, Pa.	83	20
21	Mayfield, Pa.	20	75
22	Manown, Pa.	3	75
23	Homestead, Pa.	52	65
24	Shamokin, Pa.	24	93
25	Trauger, Pa.	65	35
26	Belle Vernon, Pa.	48	75
27	Glen Lyon, Pa.	68	65
28	Mahanoy Plane, Pa.	169	85
29	Rhone, Pa.	36	95
30	Breslau, Pa.	109	35
31	Eleanor, Pa.	48	75
32	Trauger, Pa.	60	00
33	Northampton, Pa	237	53
34	Old Forge, Pa.	25	10
35	Whitney, Pa.	47	00
36	Scottdale, Pa.	50	40
37	Chisholm, Minn.	60	22
38	Auburn, N. Y.	101	14
39	Syracuse, N. Y.	70	48
40	Scranton, Pa.	162	39
41	Westmoreland, Pa.	57	25
42	Passaic, N. J.	82	45
43	Simpson, Pa.	41	25
44	Mt. Carmel, Pa.	11	95
45	Philadelphia, Pa.	52	05
46	Plymouth, Pa.	217	70
47	Ambridge, Pa.	71	95
48	McKeesport, Pa.	150	20
49	Powhatan, W.Va.	19	75
50	Desloge, Mo.	15	70
51	Yatesboro, Pa.	41	95
52	Holyoke, Mass.	63	65
53	Pittsburg, Pa.	285	60
54	Terryville, Conn.	15	30
55	Carnegie, Pa.	107	35
56	Allegheny Pa.	49	45
57	Cohoes, N. Y.	30	75
58	Ramey, Pa.	169	51
59	Leinsering, Pa.	32	60
60	Baltimore, Md.	8	25
61	Dunlo, Pa.	94	50
62	Monessen, Pa.	93	20
63	Ford City, Pa.	96	55
64	Gradatim, Pa.	7	50
65	Elizabeth, N. J.	81	89
66	New York, N. Y.	47	40
67	Butler, Pa.	178	20
68	Ansonia, Conn.	23	20
69	New York, N. Y.	35	85
70	Jersey City, N. J.	84	30
71	FranklinFurnace, N. J.	39	95
72	Alden Sta., Pa.	70	39
73	Providence, R. I.	11	40
74	Granville, N. Y.	22	50
75	Mt. Carmel, Pa.	35	00
76	Newark, N. J.	33	56
77	Yorkville, O.	29	45
78	Minersville, Pa.	217	05
79	Meyersdale, Pa.	26	95
80	Pleasant Valley, Pa.	73	20
81	Baltimore, Md,	19	75
82	New Alexandria, Pa.	151	25
83	Carnegie, Pa.	12	40
84	Canonsburg, Pa.	63	75
85	Hazleton, Pa.	202	90
86	Olyphant, Pa.	68	50
87	Dancaster, N. Y.	21	95
88	Cross Fork, Pa.	13	60
89	Simpson, Pa.	21	25
90	Centralia, Pa.	26	20
91	McKees Rocks, Pa.	65	89
92	Taylor, Pa.	143	85
93	Newburgh, O.	22	50
94	New Britain, Pa.	56	80
95	Beavers Meadows Pa.	60	95
96	Pittsburg, Pa.	83	45
97	Marion Heights, Pa.	13	20
98	Shenandoah, Pa.	38	23
99	Wilkes Barre Pa.	103	05
100	McKeesport, Pa.	24	75
101	Canonsburg, Pa.	7	00
102	Cleveland, O.	102	80
103	Export, Pa.	22	54
104	Perth Amboy, N. J.	131	00
106	Chicago, Ill.	150	86
107	Sayre, Pa.	58	30
108	New York, N. Y.	81	80
109	Ellswoth, Pa.	35	70
110	Leetsdale, Pa.	33	75
111	Allegheny, Pa.	18	25
112	Newark, N. J.	14	45
113	New Florence, Pa.	37	50
114	Dunmore, Pa.	68	75
115	New Philadelphia Pa.	38	75
116	Chisholm, Minn.	18	35
117	New York, N. Y.	49	89
118	Pittsburg, Pa.	23	19
119	Latrobe, Pa.	43	00
120	Spangler, Pa.	64	85
121	Trenton, N. J.	194	45
122	Trenton, N. J.	58	35
123	Scranton, Pa.	194	17
124	Ormrod, Pa.	27	85
125	Chicago, Ill.	24	03
126	Beaver Dale, Pa.	40	60
127	Buffalo, N. Y.	17	50
128	Lorain, O.	16	25
129	Sykesville, Pa.	57	89
130	Pittsburg, Pa.	27	29
131	Buffalo, N. Y.	—	—
132	McKeesport, Pa.	43	15
133	Newark, N. J.	12	80
134	Ernest, Pa.	48	75
135	Smoke Run, Pa.	134	12
136	Carnegie, Pa.	38	63
137	West Seneca, NY.	12	50
138	Philadelphia, Pa.	9	85
139	Oil City, Pa.	31	25
140	Youngstown, O.	48	45
141	Little Falls, N. Y.	17	65
142	Elisabeth, N. J.	22	54
143	Windber, Pa.	51	25
144	New York, N. Y.	31	50
145	Altoona, Pa.	27	50
146	McKees Rocks, Pa.	22	50
147	Allentown, Pa.	38	85
148	California, Pa.	30	70
149	West Seneca N. Y.	17	00
150	Irwona, Pa.	30	83
151	Allentown, Pa.	9	80
152	Homestead, Pa.	48	75
153	Berwick, Pa.	24	05
154	Dunmore, Pa.	43	64
155	Perth Amboy, N. J.	28	32
156	Chattaroy W. Va.	8	75
157	Donora, Pa.	41	73
158	New Kensington, Pa.	33	20
159	Herkimer, N. Y.	36	55
160	Jamaica, N. Y.	36	38
161	Tower City, Pa.	26	25
162	Scranton, Pa.	18	09
163	Edmonton, Alta., Can.	22	50
164	North Hadley, Mass.	21	10
165	Chicago, Ill.	32	65
166	Barnesboro, Pa.	61	14
167	Cumbola, Pa.	21	00
168	Perth Amboy, N. J.	24	20
169	Scranton, Pa.	35	70
170	Chauncey, Pa.	26	15
171	Pittsburg, Pa.	8	65
172	Saltsburg, Pa.	21	25
173	Cleveland, O.	24	05
174	Oxford Furnace, N. J.	33	50
175	Detroit, Mich.	12	50
176	New Burgh, N. Y.	15	00
177	Vergeville, Alta., Can.	7	50
178	Manchester, N. H.	12	15
179	St. Louis, Mo.	17	50
180	Scarbo, W. Va.	20	70
181	Michel B. C.	22	85
182	Dixonville, Pa.	17	80
183	Sunderland Mass.	24	30
184	Whiting, Ind.	15	36
185	Hazleton, Pa.	49	60
186	McAdoo, Pa.	10	00
187	Ford City, Pa.	35	65
188	Ginter, Pa.	15	85
189	South Fork, Pa.	24	80

Прихід за липень с. р. е. . . . . 11.171·95

? того розмет за Липень 10.765·60
5. вступ. грам., відзн. і т. д. 300·07
До розмету за Юній 106·28

Разом 11.171·95

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Михайлї Чупак Мт. Кармел, Па.	1000.00
Михай і Кацик Лансф рд, Па.	1000.00
Юрію Маснак Питсбурґ, Па.	568.22
Василю Пищеват Нюарк, Н. Дж.	287.43
Альойзию Вілїньскім Перт Амбой, Н. Дж.	1000 00
Семенї Цюрик Йонкерс, Н. Й.	500.00
Грицю Дацюк Сентраліs, Па.	215 00
Марії К лаоір Лансфорд, Па.	400.00
Марії Сувак Лансфорд, Па.	400.00
Аннї Тирвак Травґер, Па.	400.00
Аннї Леньчак Трентон, Н. Дж.	400.00
Аннї Косар Йонкерс, Н. Й.	400 00

Запомога для

Івана Грицько Мт. Кармел, Па.	100.00
Онуф. а Тома Плимавт, Па.	100.00
Юрія Руснак Бравнсвил, Па.	100 00
Френка Пашкевич Балтимор, Мд.	100.00
Гаврила Няш Реймі, Па.	150.00

Сирітська часть

Івaн Фрцко Донмор, Па.	500.00
Лука Дзямба Ватербурі, Конн.	400.00
Андрей Бирва Йонкерс, Н. Й.	36.00
Платня Голов. Урядників Р. Н. С.	190.00
Орґан Р. Н. Союза	884.60
Бонди гредс. обох секр. і орґанїв.	43.55
Адміністрація Р. Н. Союза	165.87
Латинські черенки на нову ґазету	220.57
Друки Союза латинськими буквами	134.00
Друкарня і часопись Свобода від спілки	16.855.00
Позичка друкарни для провадженя бизнесу	500.00
Разом розхід за Червень с. р. есть	27.050.24

Зіставлене:

Прихід за Липень с. р. есть	11.171.95
Готівка з кінцем Червня с. р. була	44.691.87
Весь прихід есть	55.863.82
Розхід за Липень есть	27.050.24
Готівка з кінцем Липня есть	28.813.58
З того Сирітский Фонд виносить	23.197.53
Резервовий Фонд	771.40
Народний Фонд	1.834.44
Бідних Фонд	1 914.44
Розпорядимий Фонд	1.095 77
Разом	28.813.58

Дм. Капітула, гол. предсїд.

А. Шаршонь, гол. касієр. *С. Ядловский, гол. секр.*

Дїти сонця.

I ґе лишень в поетичнім вислові, але в цілім того слова значіню ми есьмо дітьми сонця. Усе тепло, усе сьвітло, маемо від сонця, а дальше усе що дихае і живе на земли завдячуе свое істноване тільки од ному сонцю.

Сонїшне сьвітло безпосередно будуе усї ростини, трави, зела, дерева. Не буде сонця, не моглаби рости ні одна стеблинка. А коли-б не було ростин, не стало б також і в одну мить усїх зьвірів, що живуть ростинами, дальше зьвірів, що їдять мясо, а наконець не сталоб і людий. І так без сонця не стало-б житя на земли.

Що жите людське зависить безпосередно від сонця, се кождий чоловік відчувае, хоча й не всї здають собі з того справу. Коли на небі сонце ясно сяе, коли гарний і погідний день, тоді і чоловік веселий, легкий що здаеть ся полетївби де, аж під небо. Коли знова сонце сховае ся за важкі, чорні хмари а дощ плаче по шибах, то чи не злягае тоді на душу чоловіка якийсь сум, туга, щось так йому важко і невесело, хоч нераз він не мае ніякої реальної причини до того.

Ученим се давно було звісне, чому то так і вони почали вбирати, числити і переконали ся, що поміж сонцем а людським здоровлем е тїсна звязь. І так еще перед 20 роками один учений, Ґелерт, виказав що коли на сонци виступають густїйші і більші „плями“, то тоді і далеко більше людий вмирае на земли. А сі сонїчні „плями“ вуступають дуже реґулярно: вони протягом 4½ року безперервно збільшують ся а потім через 6 літ постепенно малїють і зникають щоб дальше знова протягом 4½ літ рости і т. д.

Отже переконано ся, що в тих роках, коли сонце виказуе найбільше своїх плям, то в тих роках найбільше людий вмирае. Се тому, що коли плями покриють значну часть сонця, тоді і на землю дістае ся менче сонїшного проміня. А тепер, як виказала наука, причиною майже кождої недуги суть бацилї або бактерії, се е такі дрібнесенькі животини, яких голим оком не доглянути а які суть так дрібненькі, що в одній приміром краплї води помістить ся їх кількасот мілїонів. Отже як переконало ся, то лучі сонця вбивають сї бацилї, а тим самим вбивають і причину слабости.

І се насунуло гадку при помочи лучів сонця вбивати заразки хороби у занедужавших людий. Поки що однак, сї проби не дали достаточних результатів однак мимо сего нинїшна медицина дуже часто уживае такой хоч посередно промінів сонця. —

Але все такой ми маемо повне право до імени: Дїти сонця…

Н147

Справоздане касове Руск. Молод. Союза

за місяць Липень 1908 р.

Від	Місцевість	$	c
1	Shamokin, Pa.	10	00
2	Mt. Carmel, Pa.		50
3	Olyphant, Pa.	8	00
5	Mt. Carmel, Pa.	1	70
6	Brownsville, Pa.	1	50
7	McAdoo, Pa.	8	35
8	Elmira, N. Y.	7	40
9	St. Clair, Pa.	5	25
10	Ansonia, Conn.	5	70
11	Vaterbury Conn.	1	25
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	4	75
18	Seymour, Conn.	1	60
19	Priceburg, Pa.	9	32
20	Jessup, Pa.	2	25
21	Mayfield, Pa.		50
23	Homestead, Pa.	4	50
25	Trauger, Pa.		75
26	Belle Vernon, Pa.		50
27	Glen Lyon, Pa.	8	10
28	Mahanoy Plane, Pa.	3	15
29	Rhone, Pa.	4	25
30	Breslau, Pa.	3	35
33	NorthamptonPa.	16	87
35	Whitney, Pa.	1	50
36	Scottdale, Pa.	4	85
37	Chisholm, Minn.	4	53
38	Auburn, N. Y.	3	25
39	Syracuse, N. Y.	1	25
40	Scranton, Pa.	1	50
42	Passaic, N. J.	9	05
43	Simpson, Pa.	2	25
45	Philadelphia, Pa	1	00
46	Plymouth, Pa.	10	69
47	Ambridge, Pa.	2	30
48	McKeesport, Pa.	3	00
53	Pittsburg, Pa.	18	75
55	Carnegie, Pa.	1	50
56	Allegheny, Pa.	1	25
58	Ramey, Pa.	6	40
59	Leinsenning, Pa.	1	50
60	Baltimore, M. D.	1	25
61	Dunlo, Pa.		50
62	Monessen, Pa.	2	75
63	Ford City, Pa.	4	00
65	Elizabeth, N. J.	1	75
66	New York, N. Y.		25
67	Butler, Pa.	2	25
68	Ansonia, Conn.	2	00
69	New York, N. Y.		50
70	Jersey City, N. J.	1	90
71	Franlin Furnace, N. J.		50
72	Alden Sta, Pa.	8	55
73	Providence, P. I.		45
78	Minersville, Pa.		50
82	New Alexandria, Pa.	2	45
83	Carnegie, Pa.	1	00
85	Hazleton, Pa.	2	50
87	Lancaster, N. Y.	1	90
88	Cross Fork, Pa.		75
96	Pittsburg, Pa.	2	50
98	Shenandoah, Ra.	2	00
99	WilkesBarre, Ra.	1	54
102	Cleveland, O.	1	25
106	Chicago, Ill.	1	20
107	Sayre, Pa.	2	95
108	New York, N. Y.	1	25
109	Ellsworth, Pa.	5	20
120	Spangler, Pa.	2	25
121	Trenton, N. J.	21	00
123	Scranton, Pa.	1	75
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa.	2	25
130	Pittsburg, Pa.		50
132	McKeesport, Pa.	2	00
133	Newark, N. J.		25
136	Carnegie, Pa.	1	00
140	Yongstown, O.		75
144	New York, N. Y.	1	50
156	Chattaroy, W.Va		50
157	Donora, Pa.		75
169	Scranton, Pa.		75
172	Saltsburg, Pa.		50

Прихід за липень с. р. е	276.50
Готівка з кінцем червня с. р. була	1.597.88
Разом прихід есть	1.874.38

Розхід.

Посм. по бл. п. Ан. Винярчик	17.00
Николї Олекса	15.08
Юлії Олекса	17.00
Михайлї Чепеляк	18.0
Марії Феценко	18.
Плат фін. секр. за черв. і лип.	10
Плат. рек. секр. за черв. і лип.	10.[illegible]
Разом розхід за липень	105.00

Зіставлене.

Прихід за липень	1.874.38
Розхід за липень	105.00
Готівка з кінцем липня с. р. есть	1769.38

Дм. Капітула, предс.
С. Ядловский, секр.
А. Шаршонь, касієр.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Кілька слів до заяви

Монесенських Русинів „Нова Церков в Монессен. Па.“

В попереднім виданю „Свободи” ч. 37. помістили Русини, замешкалі в Монессен, Па. заяву що-до основаня нової церкви там-же. Позаяк порушують моє імя а їх заява недокладна, я змушений отсим докинути до загальної відомости отсї факти:

При кінци м. Февруара с. р. дістав я письмо від п. Сивика з Монессен, Па. в котрім в імени Русинів галицких монессеньских просить мене в наслідок їх мітинґу о пораду і поміч в органїзованю їх парохії, бо они писали до Преосьв. С. С. Ортиньского, але від двох неділь не дістали жадної відповіди.

Я не відповів нич на письмо п. Сивиза, а довідав ся пізнїйше, що й Преосьв. Епископ не міг їм відповісти, бо за той час був в подорожи.

Якось 2 тижні по тім письмі приходять до мене Іван Чарножицкий і Іван Крупняник з Монессен, росказують, що угорскі Русини в Монессен збаламучені „А. Р. Вістником” плюють і визивають епископа; на мітинґу скликанім о. Пастелїєм в цїли узнаня головою їх вспільної церкви епископа Ортиньского виражали ся так погано, що не можна сего повторити, що визивають їх, галицких Русинів, розмаїтими словами, зневажають їх в церкві, що они того не годні більше стерпіти, рішали отворити нову парохію, списали вже своїх людей і просять мене їм помочи.

Я їм на то відповів: майте люде добрі, розум і серце, та не додавайте хоть ви гризоти до баламуцтв, яких вже повно має епископ, бож знаєте, що епископа задачею не дробити а роздроблене назад лучити. Будьте терпеливі ще до Конвенції „Соєдиненія”. Може знайдуть ся в Соєдиненію люде з серцем і розумом, що возьмуть верх над голотою, перестануть дурниці писати, утишить ся все тай ви дістанете свою сатисфакцію.

Люде мене послухали, мали мітинґ і рішили чекати аж по конвенції „Соєдиненія”.

Я більше недопитував ся, не інтересовав ся, бо вже досить з мене таких бізнесів, аж в перших днях Августа приходять до мене Іван Гавриляк і Николай Вандзіляк, представляють знов справу, показують угоду, зроблену на закупно First Christian Church, на що дали вже 1000 дол. завдатку, і просять допомочи їм, бо інакше всьо піде на царославіє. Тогди доперва назначив я день на мітинґ, приїхав і дізнав ся, що причиною, за для котрої они закладають другу парохію, є: „русини угорскі збаламучені А. Р. Вістником кричали на мітинґу парохіяльнім скликанім нашим священиком о. Пастелїєм, що ніколи не передадуть своєї церкви на епископа гр. кат. in trust анї на жадного другого, що теперішного гр. кат. епископа они не узнають епископом над собою, що кричали: „дай свою мац запісац на біскупа а нє нашу ціркев”„ що прото они — збаламучені Вістником — стали відступниками від гр. кат. віри і церкви, а ми хотячи остати греко католиками не можемо бути разом з ними”. Така є причина і історія нової церкви в Монессен, Па.

Хто тому винен? Не люде, не не місцевий сьвященник о. Паслій, котрий всьо можливе робив, щоби викоренити кукіль, засіяний між єго стадом, отцами духовними Лавришином, Яцковичом, Чопейом Ник., Васовчиком — перепрашаю Д-р преціпь, Mr. Голошняйом і Сдещовичом. Винні сему повисші сьвященники, котрі держачи одвічальні уряди в „Соєдиненію” позволяли і позваляють друковати брукові напади на епископа в органі тогож „Соєдиненія”, чим вносять анархізм в гр. кат. церков. Павел Юрєвич Жаткович нич тому не винен, бо се собі „великий чоловік до малих інтересів”, „неграмотний редактор” котрий готов кождого часу відкрити імена всїх тих, що з ревности до діл греко католицкої віри поховали ся за єго плечі.

о. М. Стефанович.

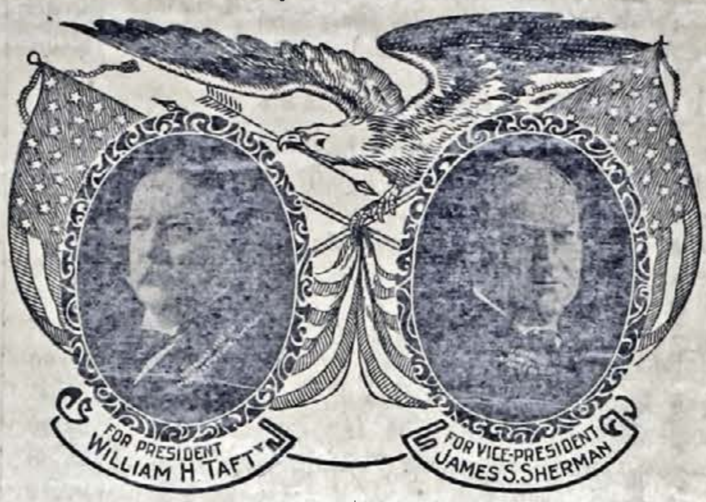
Накладом „СВОБОДИ“ вийшли

Папері листов.

окрашені гарними вінетами і портретами наших руских ґеніїв — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницкий. Продає друкарня „Свободи“ по цїнї 50 цнт. за 25 штук. Адрес:

„SWOBODA“
184 Hudson Str. New York, N. Y.

Надіслане.

Партія котра спомагає робітників.

Що зробили Републиканці для зарібників?

Найбільше наших краянів, котрі суть натуралїзовані горожане в сїм краю, суть робітниками, котрі працюють за денну платню, і котрих інтереси як робітників, мають бути стережені. Їх голос есть великий а тимсамим важний, і они могуть зробити богато, если тільки сконцентрують свої сили. Они повинні сконцентрувати їх в користь тої партії, котра зробила найбільше для них, понеже се есть доказ, що тій партії лежать їх інтереси на серци, що она буде на будуче хоронити їх, утворить тїло законодавче, котре буде їм прихильне і буде робати все, щоб поліпшити їх долю. Републиканська партія була в станї робити се передше, робить се і тепер і буде робити також і в будучности. І ми є певні сего, що так буде, позаяк ми пересмотріли рекорд теперішньої робітничої леґіслятури. Републиканська партія установила бюра робітничі в 26 Републиканьких стейтах, установила інспекторські комісії фабрик в 23 Републ. стейтах, постаралась о даремні бюра праці в 13 Републ. стейтах, завела мирно уґодові суди в 18 Републ. стейтах, заборонила брати до праці дітей нижше 14 літ в 23 Републ. стейтах, ограничила години праці для дітей в 24 Републ. стейтах, заборонила працювати шкільним дітям в 26 Републ. стейтах, заказала нічну працю дітей в 18 Републ. стейтах і заборонила небезпечне — загрожуюче житю дітей занятє в 12 Републ. стейтах. Так само ограничено години праці жінок в 15 стейтах, зреґульовано так звані „світ шапс и“ в 10 стейтах, зажадано, щоб платня була плачена тижнево, або місячно в 17 стейтах, забезпечено членів робітничих Юнїй в 14 стейтах, і забезпечено юнїйні знамена (лейбелс) в 28 стейтах.

Будь яка партія, котраб зробила тілько, заслугує на робітничі голоси, і на підставі того урґуєсь наших краянів, голосувати на Тафта і Шермана, Републиканських кандидатів на Президента і Заступника Президента, котрі з'обовязують ся продовжати працю Партії, яка до сего часу так знаменито була ведена.

Від Редакції: Поміщаючи сей адвертайзмент редакція не бере на себе анї не вкладає на нікого жадних з'обовязань.

MERCHANTS NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.
Надвишка 120.000.00 дол.
Депозити визше пів мілїона долярів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередною контролею тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в якім містить ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі долярів проценту своїм костумерам, котрі мають в нїм свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank
на розї улиць Мейн і Лойд,
Shenandoah Pa.

Читайте уважно!

Звертаємо уваву усїх Вп. Родимцїв що одиноким управненим до пересилки гроший на стейт Коннектікот є

ГАВРИЇЛ ДЗЯДИК,
130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має кавцію в стейтї в сумі 10.000 долярів.

У всякій справі удавайте ся лиш до него. Він виробляє повновласти, контракти купна і продажи і т. д. Полагоджує справи військові як увільненя від асентерунку, контролї, вправ і т. п. Продає шифкарти на всї лїнії корабельні. Міняє і пересилає гроші до всїх країв.

Тому, Родимці, проч з чужими а удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,
130 Main Str., Derby, Conn.

Читайте уважно!

Руский † Лїкар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.
Телефон 3645 Orchard.

Лїчить усякі недуги дїточі, мужескі і жіночі.

Вилїчене — єли можливе — ґарантує ся.

Лїчить після найновійших систем електрикою, та посїдає найлутші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентґена.

Nebulitzer — одиноке найуспішнїйше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ
39 E. 7th Str., New York City,
поміж 2 a 3 евеню.

Години урядові: 8–10 рано, 2–4 попол., 6·30–8 веч.

Дає ради і всказівки рівнож листовно.

Оден з найбільших броварів в Америці.

[В]АРИТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІБ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.	Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Книжки

які можна дістати в окладі книжок „Свободи“:

Америка ....15 ц.
Ангил та пустельник і т. і. .15 ц.
Біблія велика ....2 дол.
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ....15 ц.
В Старім і Новім краю ....25 ц.
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7. .15 ц.
Дещо з історії. православної місії в Америці ....10 ц.
Дещо про зьвірята ....30 ц.
Дві левади і т. п. С. 5. ....15 ц.
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 ....15 ц.
Драгоманів ....25 ц.
Еміґрант ....15 ц.
Жовнїр ....10 ц
Журавлї ....10 ц.
Житє Ісуса Христа ....1.50 дол.
Житє зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ....15 ц.
Земельне питан[є] ....15 ц.
Зуб за зуб ....10 ц.
Історія Руси з образками ..10 ц.
Капітал і праця ....15 ц.
Книжка Рахункова ....50 ц.
Казки про Жидів ....15 цт.
Марія ....10 ц.
Многострадальний народ, огляд історії українського народу ....20 ц.
Навернений Грішник ....20 ц.
Народний рух австро-угорсдких Русинів ....15 ц.
Новий Завіт ....2 дол.
Образки і загадки ....10 ц.
Оповіданя ....15 ц.
Оповід. про заздрих богів. 10 ц.
Про відступників від рос. православія ....10 ц.
Про нутро землї ....25 ц.
Підземні скарби ....25 ц.
Покуса ....10 ц.
Псалтир ....1 дол.
Релїгійні вірованя старинних народів ....20 ц.
Розмова Поляка з Русином 10 ц
Смерть ....10 ц.
Стародавні казки та оповіданя ....15 ц.
Степові люде ....15 ц.
Страйк ....20 ц.
Стріляй на смерть, робітнича драма ....15 ц.
Товариска ворожка ....15 ц.
Унія в Америці ....20 ц.
Хто з чого жиє ....15 ц.
Які то є люди на земли, з 20 образками ....50 ц
Як мужик ходив до царя правди шукати ....15 ц.
Через кордон ....15 ц.
Якої нам треба науки ....5 ц
Руско-анґлїйский тлумач ..60 ц
Польско-анґлїйский тлумач 60 ц
Коляди ....15 ц

Молитвенники в красній оправі
Бог Надежда моя ....2.50 дол.
Хліб Души ....2.50 „
Druh Duszi ....1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) .75 ц.
Молитвенник малий ...1.50 дол.
Вінець ....1.50 „
Зборник ....2.30 „

Також можна дістати:
Книжочки колекторскі церковні ....10 ц
Книжочки Братскі ....10 ц.
Метрики хрещеня ....3 ц.
Метрики шлюбні ....3 ц.
Метрики смерти ....3 ц.
Помяник померших душ 10 ц.

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson Str., New York, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00. Надвишка нерозділені зиски $93.000.00
Заснований 1864 року.
Найстарший Народний Банк в Скулкил Кавнті.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около $500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

ТОВАРИСКА ВОРОЖКА,
домова гра для розривки.
Цїна книжочки 15 цнт.
SVOBODA
184 Hudson Str., New York.

РУСИНИ! Єли хочете дістати добру і тану домовину і щоби похорон виносив Вас як найтаньше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.

Telephone Calls Office 52—2.
„ „ House 18—2.

А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлї, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цінник і проби висилає даром.

Можете писати до нас по руски, словеньски або польски.

R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

Стефан Рябець

має у себе найлїпші напитки, циґари і папіроси. Має також добре заряджену ґросерню.

СПРОБУЙТЕ!

Mahanoy Plane, Pa.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.

Можна єго бачити в офисї:
від 8-ої до 10-ої год. рано,
від 2 ої до 4-ої попол.,
від 7-ої до 10-ої вечер.
Old Phone 1269—B

UNION
Ticket Agency
ПРОДАЖА ШИФКАРТ
203. Lackavana Ave.
SCRANTON, PA.

Найлїпше місце, де можна купити шифкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по таній цїні.

Даємо також позички на морґч. 42

$3·50. Рідка способність! Ми закупили за готівку цїлий фабричний запас сих годинок за дуже низьку цїну. Сї годинки були продавані по 15·00 дол., однак ми тепер продаєм їх по 3·50 дол. Мають на 20 лїт тревалу поволочувану коверту. Годинки суть мужескі або дамскі, ґарантовані на 20 лїт і висаджувані цїнними каміннями. Показують час як найдокладнїйше і тому суть поручені усїм тим людям, котрі працюють прим. при зелїзницях. Таку годинку висилаємо за одержанєм 3·50 дол. або посилаємо через експрес на C. O. D. 3·50 дол. і оплата експресу уповажнює кождого до виключної власности годинки. Оглянути єї можна ще перед заплатою. ДАРОМ гарний поволочуваний годинник з брельоком до кождої годинки. Пишіть докладний адрес: R. A. FRETER &Co. 52 Dearborn Str. Chicago, Ill. (41—44)

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В недїлї від 10-ої год. рано до 12 полуд.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

ВСЇ РОБОТИ ҐВАРАНТУЮТЬ СЯ.

Офіс коло Derby Gas Company.

Одинокий руский адвокат і нотар на цїлу Америку
Доктор прав
ЮЛЇЯН ЧУПКА
Конзулярний комісар.

Полагоджує всї справи в Галичинї. Процеса спадкові і ґрунтові. Відбере гроші від довжників. Справи військові. Споряджує контракти, повномочия і всї инші документи. Перепроваджує інтабуляції і всї вписи гіпотечні.

3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D.
P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.